

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
ODDELEK ZA BIBLIOTEKARSTVO, INFORMACIJSKO ZNANOST IN KNJIGARSTVO
ODDELEK ZA SLOVENISTIKO

Vrednotenje v knjižnih kritikah

DIPLOMSKO DELO

Mentor: izr. prof. dr. Alenka Šauperl
Mentor: red. prof. dr. Miran Hladnik

Kandidatka: Veronika Balkovec

Ljubljana, 2010

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

KEYWORDS DOCUMENTATION

KAZALO TABEL

ZAHVALA

V diplomski nalogi sem se posvetila vrednotenju literarnih del v literarnih kritikah. Literarne kritike, objavljene v popularnih in strokovnih revijah in časopisih, bi lahko bile s svojimi vrednostnimi ocenami vodilo za knjižničarje, ki se morajo v odločiti, ali naj za knjižnico kupijo določeno knjigo, prav tako pa morajo uporabnikom knjižnice svetovati pri izbiri gradiva. Od knjižničarja se namreč pričakuje, da je seznanjen s čim več literarnimi deli. Vendar pa knjižničar seveda ne more prebrati čisto vseh knjig, ki so v knjižnici, saj bi mu to vzelo preveč časa. Zdi se, da bi bile literarne kritike lahko idealna rešitev in bi si knjižničarji z njimi lahko pomagali pri svetovanju uporabnikom in pri nabavi gradiva.

Zanimalo nas je, če je možno oblikovati model, po katerem bi lahko vrednotili določeno literarno delo, ki je obravnavano v literarni kritiki. Tako bi se lažje osredotočili na to, kaj naj v literarnih kritikah sploh iščemo, kako izluščiti bistvo tistega, kar nam literarna kritika sporoča.

Osredotočili smo se na vrednotenje, se pravi na to, kaj literarne kritike hvalijo in kaj grajajo. Tako smo postopoma oblikovali 13 različnih skupin. Zanimalo nas je tudi, kako se razlikujejo knjižne kritike v strokovnih revijah in knjižne kritike kritik v nestrokovnih revijah. Zaradi tega smo se odločili, da bodo polovico vzorca predstavljale kritike iz nestrokovnih revij, polovico pa kritike iz strokovnih revij. Izvedeti smo želeli tudi, ali je kateri od obeh tipov literarnih kritik primernejši za oblikovanje mnenja o določenem literarnem delu in za pisanje anotacij.

Oblikovali smo tudi ključni izhodišči, ki nam bodo služile kot pomoč pri analizi obravnavanega vzorca knjižnih kritik.

1. Knjižne kritike v strokovnih revijah bodo daljše in bodo vsebovale več skupin in s tem več informacij o delu.
2. Predvidevamo, da bodo knjižne kritike v strokovnih revijah obravnavana literarna dela vrednotila bolj strogo in bo v njih več negativnega vrednotenja kot v kritikah iz nestrokovnih revij.

Rezultati analize vzorca bodo prikazani v naslednjih poglavjih, bolj podrobno pa bodo ugotovitve in smernice za nadaljnje raziskovalno delo predstavljene v zaključku.

2 LITERARNA KRITIKA

2.1 OPREDELITEV LITERARNE KRITIKE

Slovar slovenskega knjižnega jezika kritiko opredeljuje takole: »analiza novega znanstvenega ali umetniškega dela zaradi splošne presoje in ločitve pozitivnih in negativnih sestavin« (SSKJ, 1994, str. 233). Kos v Očrtu literarne teorije navaja trditve R. Wellek in A. Warren v Teoriji literature, da literarna kritika spada v literaturo, saj gre za vrednostno obravnavanje posameznih, zlasti novih literarnih del. Literarna kritika je brez stroge znanstveno-filozofske podlage in historičnih ter teoretičnih ciljev. Gre za osebno in zato posebno in samostojno obliko miselnega ukvarjanja z besedno umetnostjo (Kos. Očrt, str. 11). V Literarni teoriji pa Kos o literarni kritiki pravi, da le-ta ne teži k znanstveno-filozofskemu, historičnemu ali teoretičnemu spoznanju besedne umetnosti, zaradi česar v strogem smislu ni del literarne vede. Literarno kritiko primerja z literarno aksiologijo, ki v literarni teoriji ukvarja z vrednostnimi vprašanji o literarnih delih. Vendar je literarna aksiologija v primerjavi z literarno kritiko sistematična, načelno pojmovna in teoretična veda. Literarna kritika pa je pri vrednotenju literarnega dela neposredna, doživljajska, osebna in spontana. Kmecl pa v Mali literarni teoriji pravi, da literarna kritika spada v literaturo, saj predstavlja enega od treh temeljnih različnih načinov opazovanja književnega besedila. Poleg literarne kritike spadata k tem trem temeljnim načinom literarna oziroma književna zgodovina in literarna teorija. Literarno zgodovino zanima potek in razvoj književnosti, literarna teorija pa se ukvarja z izraznimi oblikami književnega besedila, z vrstami in zvrstmi literarne umetnosti ter z bistvom in smislom literature. Opazuje predvsem abstraktne, stalne in splošne lastnosti leposlovnega besedila. Kritika je v literarni vedi pomembna, ker pomaga literarni zgodovini ločevati boljša in tehtnejša besedila od manj pomembnih. Literarna zgodovina, literarna teorija in kritika predstavljajo tako tri temeljne literarne vede (Kmecl, str. 12–18). Nadalje Kmecl navaja, da književna kritika ali ocena zaradi samega predmeta zanimanja, se pravi zato, ker je njen predmet zanimanja literarno delo (Kmecl, str. 300). Literarni kritik ne rabi imeti nujno pojmovno izdelane vrednostne teorije v aksiološkem smislu, pač pa vrednoti neposredno iz svojih življenjskih, etičnih, spoznavnih, ali estetskih nagnjenj in spoznanj. Literarno kritiko tako predstavlja konkretno, neposredno dojetje literarnega teksta, ne pa abstraktna teorija, ki pojasnjuje predvsem splošne pogoje, možnosti in smeri literarnega vrednotenja (Kos, 1996, str. 169–170).

Literarna kritika vzpostavlja in usmerja povezave med tekstom samim in občinstvom ter odkriva vrednosti in slabosti besedila, prav tako pa poskuša z analizo dokazati vzroke njegove učinkovitosti ali neučinkovitosti. Za pisanje kritik je pomembna sposobnost ustreznega podoživetja literarnega dela, izdelan okus, sposobnost izražanja in prepričevanja, splošna razgledanost in pa tudi razgledanost na področju literarne teorije ter literarne zgodovine. Literarna kritika po eni strani pohvali, vzpodbudi ali pa pograja pisatelja, po drugi strani pa nagovarja bralca, saj ga poskuša pripraviti do tega, da bi razvil kritičen odnos do literarnih del. (Kmecl, M. l. t., str 21). Kritika poskuša odkriti, v čem je literarno delo posebno oziroma kaj je tisto, kar določeno literarno delo ločuje od drugih. Poleg tega pa kritike obravnavajo žanr, kompozicijo, stil oziroma jezik literarnega dela, zgodbo, osebe, motive, situacije, ideje. Lahko se osredotočijo tudi na bralca literarnega dela, tako da iz kritike lahko razberemo, ali je določeno literarno delo namenjeno povprečnemu ali bolj literarno razgledanemu bralcu. Pogosto kritike obravnavajo tudi avtorja literarnega dela in izpostavijo tudi njegovo preteklo literarno produkcijo. Povedo, ali obravnavano delo predstavlja avtorjev napredek, stagniranje ali celo padec (Hladnik).

Literarne kritike izhajajo v različnih publikacijah, poleg v literarnih revijah, jih najdemo tudi v revijah s čisto drugačno tematiko, npr. v reviji Mladina. Najdemo pa jih tudi v časnikih in časopisih, ponavadi na straneh, ki so posvečene književnosti. Kritike v literarnih revijah, so strokovne, namenjene literarno razgledanim bralcem, pišejo jih uglednejši kritiki. Pisci kritik so ljudje, ki so široko razgledani, ponavadi so to novinarji, uredniki in seveda strokovnjaki s področja književnosti. Kritike se osredotočajo na prozna, lirski in dramski besedila, se pravi na besedila vseh treh zvrsti. Kritike lahko predstavljajo tekoča, na novo izšla dela in izhajajo posamezno, lahko pa jih izide več skupaj, v knjigi. Tovrstna izdaja vsebuje več kritik določenega avtorja oziroma njegov kritični opus.

Če predpostavljamo, da so nosilne postavke literarnoumetniškega procesa tri, in sicer avtor, delo in bralec, ločimo v okviru tega tri vrste kritik. Če se kritika najbolj posveča avtorju literarnega dela, govorimo o biografski kritiki, če je v ospredju bralec (recepcija literarnega dela), govorimo o impresionistični kritiki, če pa se kritika nanaša na delo samo (literarno delo kot osrednji predmet preučevanja), se taka kritika imenuje imanentna kritika. Te skupine, so se zgodovinsko potrdile v posameznih smereh literarne kritike v 19. in v 20. stoletju (Šega, 210-234).

Poleg literarnih kritik pa poznamo še strokovne kritike. To so kritike, za katere veljajo drugačna merila, saj pisci strokovnih kritik v njih premišlujejo o literarni vedi sami, o njenih metodah, področjih in smereh ter tako preverjajo njene postopke (Hladnik). V pričujočem diplomskem delu bomo uporabili izraz strokovna kritika, vendar ne v zgoraj omenjenem pomenu. Termin strokovna kritika se bo v tem diplomskem delu nanašal zgolj na kritike, ki so izšle v strokovnih (literarnih) revijah (Sodobnost, Mentor).

2.2 RAZVOJ LITERARNE KRITIKE

Začetki kritičnega razmerja do literature segajo v grško antiko. Zаметki kritiškega razmišljanja so se pojavili v 6. stol. pr. n. št., ko je filozof Ksenofan iz Kolofona obsodil Homerjevo in Heziodovo antropomorfno predstavljanje bogov kot neprimerno in neustrezno (Šega, 2004, str. 49). K razvoju kritiške misli je pomembno prispeval Platon. Razmišljal je o pesništvu, ki je po njegovem mnenju predstavljalo neresnično, ker nastaja iz nerazsodne zamaknjenosti. Nasprotno pa filozofija, ki temelji na razumu, predstavlja resničnost. Razvil je tudi mimetično teorijo, ki pravi, da so resnične ideje, vse kar biva pa je posnetek teh idej, pesništvo pa je opredelil kot privid bivajočega, torej kot posnetek posnetka. Naprej je kritično misel razvijal tudi Aristotel, najbolj v svoji Poetiki, v kateri je ovrgel enačenje pesništva in resnice, pa tudi enačenje pesništva in neresnice, pesništvo lahko po njegovem mnenju združuje resnico in neresnico. Njegovo pojmovanje pesništva je v bistvu omogočilo začetek razvoja literarne sodbe. Platonove ideje so bile pomembne za vznik renesanse, na nadaljnji razvoj renesančnih literarnih nazorov pa je najbolj vplival Aristotel s svojo Poetiko. Ko so jo natisnili v latinskem prevodu, je bil odziv tak, da 16. stoletje lahko imenujemo tudi stoletje poetik saj se jih je pojavilo zelo veliko. Avtorji takratne dobe so se v svojih poetikah lotevali oblikovnih, stilističnih in drugih pravil pesništva. V 17. stoletju je bilo še vedno prezgodaj govoriti o literarni kritiki kot samostojni dejavnosti, do takrat je moralo miniti še eno stoletje. Pomembna pa sta bila dva pojava, in sicer nastanek občinstva, ki je bilo takrat sestavljeno iz dvora, plemstva in premožnejše plasti meščanstva in izobražencev, ter nastanek redno izhajajočega tiskanega časopisja. Občinstvo je stopalo z literaturo v neposredno razmerje in tako postalo tudi njen ocenjevalec. Na to je vplivalo dvoje, na eni strani pojav francoskih literarnih salonov na dvoru in drugje, ki so se v drugi polovici 17. in v 18. stoletju še bolj razmahnili, na drugi strani pa angleške kavarne, v njih so se od srede 17. stoletja srečevali aristokrati in izobraženi

meščani. Kot je že omenjeno, je imelo pomembno vlogo tudi redno izhajanje časopisov brez katerih si kritike še danes ne moremo predstavljati. Čeprav v takratnem časopisju še ni bilo kritik, kot jih poznamo danes, šlo je bolj za nekakšna knjižna poročila, je bil to pojav, ki je kritikam začel utirati pot. V začetku 18. stoletja je bila pomembna dejavnost Jean-Baptista Dubosa, ki je začel razpravljati o relativnosti okusa in se osredotočil na percepcijo umetniškega dela in k subjektu kot njegovemu sprejemniku. Na umetnost je gledal kot na emanacijo človekove narave, poudarjal je pomen čustev pri vrednotenju literarnega dela. Po njegovem mnenju tudi razum ni zmožen ovreči sodbe čustev, lahko le pojasni in najde vzroke zanjo. S svojimi pogledi je tako Jean-Baptiste Dubos odprl pot subjektivnemu razumevanju in presoji literarnih del (Šega, str. 72). Lahko rečemo, da se je od 17. stoletja dalje na področju umetnosti odvijal idejni proces, ki je nakazoval nove poglede na umetnost in literaturo ter posledično tudi na literarno kritiko. Za to so bile še zlasti pomembne naslednje konstitutivne in sociološke ideje:

- zavest o časovni in prostorski vezanosti literarnih pojavov, kar je vodilo v zahtevo po ustrezni prilagoditvi in relativizaciji veljavnih meril,
- spoznanja o subjektivnem dojetju in presoji umetnosti,
- zavest o specifični naravi umetnosti in njenih panog, o avtonomnosti njenih zakonov in o avtonomni vlogi ustvarjalca kot suverena subjekta (Šega, str. 81)
- nastanek in razmah periodičnega tiska,
- nastanek javnega mnjenja, ki je individualne kritične sodbe lahko zavračalo ali sprejemalo (Šega, str. 87)

V pravem pomenu besede se je literarna kritika najprej pojavila v Nemčiji, nekoliko kasneje pa v Franciji in Angliji. V Nemčiji so imeli pomembno vlogo Lessing, ki je kritiko kot metodo mišljenja in vrednotenja uveljavil v svojih spisih. Pomembna na področju uveljavljanja literarne kritike nas nemškem sta bila tudi Herder in Kant. V evropskem merilu pa začetek literarne kritike datiramo v 19. stoletje, ko se je od nje odcepila literarna zgodovina kot samostojna veda in ko je literarna kritika s spisi bratov Schlegl dobila tudi prvo lastno teoretsko utemeljitev (Šega, 91).

2.2.1 Literarne kritike na Slovenskem

Začetki slovenske literarne kritike segajo v konec 18. stoletja. Takrat se je v Zoisovem razsvetlensko usmerjenem književnem mentorstvu, še posebej v pismih Valentinu Vodniku v letih 1794 in 1795, izoblikoval izhodiščni model slovenske literarne kritike. Ta je v pravo literarno kritiko dozorel v obdobju romantike, in sicer s pojavom poezije Franceta Prešerna. Njegova dela so se namreč razlikovala od do tedaj poznanih v tolikšni meri, da so literarno kritiko prebudila in spodbudila k novim načinom razmišljanja. Ob izidu Poezij leta 1846 sta se tako oblikovala dva različna modela kritike:

- pragmatični (koristnosti) model,
- estetski (umetnostni) model.

Pragmatični oziroma koristnostni model literarne kritike je v literaturi cenil lastnosti, ki so potrjevale njeno nacionalno identiteto, vezanost na narodno skupnost in moralno trdnost. Izhajal je iz razsvetljenstva, idejni vodja tega modela je bil razsvetljenec Žiga Zois. Prvi dve kritiki, v katerih se je ta model že razločno pokazal, sta izšli februarja 1847. V ljubljanskem nemškem listu Illyrisches Blatt je izšla kritika z naslovom Poesien des Dr. Prešern, objavil pa jo je literat in liberalec Jožef Babnik. Druga kritika pa je izšla v Bleiweisovih slovenskih Novicah, napisal jo je konservativec Fran Malavašič, uvrščena pa je bila pod naslov Domorodni listi.

Estetski oziroma umetnostni model je literaturo ocenjeval tako, da je dajal prednost subjektu in je besedila presojal z vidika evropskih literatur. Pobudnik tega modela, ki je bil v tistem času manj popularen, vendar pa bolj razvit, tvoren in ob Prešernovi poeziji tudi že dobro utemeljen, je bil romantik Matija Čop. Tretja kritika Prešernovih poezij z naslovom Poezije doktorja Franceta Prešerna (Gedichte von Dr. Franz Preschern) je bila objavljena v nemškem časopisu Deutsche Monatsschrift aus Kärnten, ki je izhajal v Beljaku, njen avtor pa je bil Vinzenz Rizzi, koroško-nemški pesnik in publicist. V slovenskem prevodu je kritika izšla malo kasneje, natančneje 28. decembra 1849, v ljubljanski Sloveniji. Rizzijeva kritika se je razlikovala od prejšnjih dveh kritik, Babnikove in Malavašičeve, saj je bil Rizzi lilerarno, estetsko in filozofsko zelo razgledan, že na ljubljanski gimnaziji je bil velik občudovalec Prešernovih pesmi, bil pa je učenec Matije Čopa. Bil pa je tudi odprtega in nemirnega duha, demokrat in tudi simpatizer slovenskega naroda, njegovega boja za obstanek in kulturni razvoj. Rizzi je v

svoji oceni v ospredje postavil pesnikov svobodni subjekt oziroma pesnikovo osebno izpoved, zagovarjal je pesnikovo pravico do osebno svobodne, avtonomne poezije. Zanimala ga je izrazna moč poezije, torej pesniški jezik in literarna (umetniška) vrednost Poezij. Opazil je izjemno nadarjenost Prešerna, ki je brez kakršnegakoli zgleда v svojem jeziku uspel v svojo poezijo vpeljal nove pesniške oblike. Rizzi je namesto ideoloških meril, na prvo mesto postavil literarna, obsojal pa je tudi vsakršno državno cenzuro literature. Tako je postavil nova merila za vrednotenje literature in naravnost kritik, oblikoval je drugačna merila, kot jih je poznal tradicionalni pragmatični pogled na literaturo.

V drugi polovici 19. stoletja, v obdobju realizma, je bil absolutizem prejšnje dobe premagan, vzbudilo se je politično življenje in s tem tudi slovensko narodno gibanje. Delovala sta oba modela literarne kritike, a zaradi vpliva narodnopolitičnega gibanja, se je bolj okreplil pragmatični model in tako je ostalo do konca stoletja. Literatura je morala prebujati narodno skupnost, biti v službi naroda. Poleg nacionalnega moralizma, ki ga je vzpodbujala liberalna stran, pa se je s katoliške strani pojavil še verski. Avstrijski škofi so se na Dunaju 1849 odločili, da je treba poostriti nadzor nad vzgojo in književno dejavnostjo. Katoliška presoja literature je bila strogo pedagoška, vrednost leposlovnih del je ocenjevala le glede na njihov vzgojni učinek na mladino, že nasploh pa je duhovščina do posvetne književnosti čutila strah in nezaupanje. Tako je bilo obema moralizmoma, narodnemu in verskemu, skupno, da sta bila proti svobodni poeziji, proti osamosvojenemu subjektu, zahtevala pa sta nekakšno idealizacijo življenja, duhovno varnost, moralno trdnost, skratka vse tisto, kar naj bi narod vzgajalo in utrjevalo. Na ta način sta oba, tako narodni kot verski moralizem, želela literarne ustvarjalce omejiti pri njihovem delu in jih pripraviti do tega, da bi bila njihova dela podrejena bodisi narodni bodisi verski ideji. Estetska kritika se je pojavljala redko, šlo je zgolj za osamljene primere. Ta tip kritike je ponovno zaživel šele v obdobju moderne, ko se je spet pojavila kakovostna literatura. Pesniški zbirki, ki sta razločno zaznamovali nastop moderne sta bili Erotika Ivana Cankarja in Čaša opojnosti Otona Župančiča, izšli sta leta 1899. Ti dve pesniški zbirki sta za kritiko predstavljali nov izziv, saj sta zelo poudarjali ljubezensko tematiko in to na nov dekadenten in mističen način ter sploh bili napisani zoper takratne moralne norme. Predstavljali sta tudi nepopustljivo osvobajanje

subjekta, tako mišljenjsko kot tudi izrazno. Še vedno pa sta si nasproti stala katoliška in liberalna kritika. Pripadnik katoliške strani, škof Anton Jeglič je šel celo tako daleč, da je požgal približno sedemsto izvodov Cankarjeve Erotike. Ta dogodek pa je nasprotno liberalno stran le še bolj opogumil, tako da je ta so še bolj izpostavila nesvobodnost slovenske literature in njeno izpostavljenost pritiskom. Toda kljub njihovi nasprotni ideološki usmerjenosti, so bile kritike, ki so prišle izpod peres obeh strani, še vedno naravnane pragmatično. Za prehod k estetski kritiki sta bila pomembna Etbin Kristan in Ivan Robida. Prvi je leta 1899 v tržaškem Rdečem praporu objavil kritiko Župančičeve Čaše opojnosti in v njej izkazal razumevanje do pesnikove duše in individualnosti, opazil in cenil je pesnikov duševni pogum. Kristan pa se je, poleg v poeziji, zavzemal tudi za subjektivno svobodnost v pisanju literarnih kritik, menil je, da največ šteje kritikov osebni čut za poezijo. Še bolj pomembno za razvoj estetske oziroma umetnostne literarne kritike je bilo delo že omenjenega Ivana Robide. Bil je samosvoj in neodvisen mislec, pod naslovom Nov pesnik je v Slovenskem narodu leta 1899 objavil kritiko Župančičeve zbirke, napisal jo je tako, da je v njej izpostavil umetnostni zorni kot. Zagovarjal je stališče o mišljenjski neobremenjenosti poezije in poudarjal da poezije ne rabi biti nujno nosilka nekih višjih idej. V obdobju moderne sta se tako kot nekoč ob izidu Prešernovih Poezij postavil drug proti drugemu dva modela literarne kritike, pragmatični (koristnostni) in estetski (umetnostni). V takratni družbi je bil bolj uveljavljen pragmatični model, ker so bili zagovorniki in nosilci tega modela kritike na vodilnih položajih v kulturni publicistiki, šlo je za predstavnike obeh političnih taborov, katoliškega in liberalnega. Na razvoj kritike pa je vplivala tudi stanje v družbi, narod namreč takrat še ni bil docela izoblikovan, v ospredju je bil njegov nacionalni, socialni in moralni obstoj. Estetski model kritike oziroma model svobodne literarne kritike je bil zato sicer obroben, vendar pa zato nič manj pomemben, ujemal se je pač z dozorevanjem in notranjim razločevanjem takratne slovenske družbe. Težava je bila v tem, da so tudi tisti literati, ki so na začetku moderne ustvarjali novo literaturo in poudarjali subjektivizem, velikokrat popustili zaradi nacionalne, socialne in moralne stiske in v svojo literaturo vključevali narodno in socialno gibanje. Tako se je tradicionalni model slovenske literarne kritike vključil tudi v literaturo moderne in bil prisoten v slovenski družbi še globoko v 20. stoletju.

3 VREDNOTENJE V LITERARNI TEORIJI

V literarni teoriji se z vrednotenjem literature ukvarja disciplina, ki se imenuje literarna aksiologija. Njena naloga je odgovarjati, kaj in katere so vrednote v literaturi ter kako jih vrednotimo. Je filozofsko usmerjena teoretična veda o vrednotenju, s konkretnimi besedili si pomaga samo, kadar želi predstaviti posamezne primere svojega delovanja. Njena dognanja pa uporabljata literarna zgodovina in literarna kritika. Idealistična filozofija pojmuje vrednote kot nekaj idealnega, torej nekaj, kar obstaja neodvisno od subjekta, ki vrednoti, kot objektivno stvarnost ali kvaliteto. Subjektivistična filozofija pa je trdila, da so vrednote nekaj subjektivnega, torej le izražajo vrednostno stališče subjekta, kot ga določajo njegova nagnjenja, interesi in misli. V literaturi so najpomembnejše vrednote tiste, ki najbolj vplivajo na bralce. To pa so spoznavne, etične in estetske vrednote. Spoznavne so tiste, ki bralcu prinašajo neko novo vedenje o svetu in tudi o njem samem, gre za splošna življenjska, psihološka, socialna, zgodovinska in podobna vprašanja. Etične vrednote se ukvarjajo z moralnim razmerjem do pojavov, o katerih delo govori in skušajo bralca prepričati, da določeno etično vrednotenje sprejme ali zavrže. Estetske vrednote se navezujejo na vsebino in na zunanjo ter notranjo obliko. Vse tri skupine vrednot v literarnih delih niso zastopane enakomerno in so odvisne tudi od zunanjih dejavnikov (posameznikovega dožemanja), tako da zanje velja relativnost. To se kaže v tudi literarnih kritikah, v primeru ko dve kritiki isto delo vrednotita drugače.

3.1 VREDNOTENJE V LITERARNIH KRITIKAH

Literarni kritik pri pisanju kritike črpa iz svojih lastnih življenjskih spoznanj in vanje hote ali nehote vključuje svoje duhovne in ideološke nazore, estetsko usmeritev in tudi socialni kontekst. Vrednotenje je izraz bralčevega, kritikovega, trčenja ob svet vrednot, kakršen je predstavljen v določenem literarnem delu. Kritikova opredelitev do vrednot v določenem delu oziroma njegovo razmerje do njih je odvisno od vrednostnih dispozicij in predpostavk, s katerimi je pristopil k branju in vrednotenju (Ogrin, 2003).

4 PREGLED DOSEDANJIH OBJAV

5 RAZISKOVALNA METODA

Najprej je bilo treba določiti vzorec knjižnih kritik. Menili smo, da mora biti vzorec knjižnih kritik čim večji, ker bodo rezultati le tako kar najbolj oprijemljivi. Odločili smo se, da bo vzorec obsegal dvesto knjižnih kritik, in sicer sto iz nestrokovnih revij in sto iz strokovnih. Nestrokovna vira knjižnih kritik sta *Mladina* in *Književni listi*, ki so priloga *Dela*. Strokovna vira pa sta reviji *Mentor* in *Sodobnost*. Uporabili smo revije, ki so izšle v obdobju 2003–2007, torej v obdobju petih let. Želeli smo, da so knjižne kritike, ki so zajete v vzorcu, zastopane čim bolj enakomerno, torej približno enako število knjižnih ocen iz posameznega obdobja. Zato smo se odločili, da bomo iz vsakega izmed teh štirih virov (*Mladina*, *Književni listi*, *Mentor*, *Sodobnost*) obravnavali petdeset knjižnih ocen. Odločili smo se za metodo, ki se imenuje analiza vsebine. To je metoda, s katero v zbranih podatkih iščemo določene vzorce. V našem primeru je bila analiza vsebine izvedena na celotnem vzorcu 200 knjižnih kritik. Enota analize so bile določene besede oziroma povedi v knjižnih kritikah. Definirali smo jih sproti, med samim delom oziroma ko smo se soočili z vsebino knjižnih kritik. To je potekalo tako, da smo v knjižnih kritikah najprej označili (podčrtali) tiste besede, stavke ali odstavke, ki izražajo vrednostno razmerje do obravnavanega dela, nato pa je bilo treba ugotoviti, kako to, kar je v knjižnih kritikah označeno, poimenovati z besedo oziroma besedno zvezo. V bistvu je šlo za to, da smo podčrtanemu poiskali nadpomenke. Tako smo na koncu lahko izoblikovali 13 skupin (kodov), ki se pojavljajo v knjižnih kritikah. Na ta način je vsebina knjižnih kritik postala bolj pregledna. Poudariti pa je treba, da smo se ukvarjali izključno vrednotenjem, se pravi s tem, s čimer so bili kritiki zadovoljni in kar so pogrjali. Pri vsakem vrednostnem izražanju v kritiki, smo si zabeležili, ali gre za izražanje negativnega ali pozitivnega stališča. Dobljene skupine so tako posledica natančne analize vsebine knjižnih kritik.

Skupine vrednotenja, ki smo jih ob izoblikovali so naslednje:

1. splošna pohvala, (vrednotenje, izraženo z izrazi, kot so priporočam, izvrstno ipd.)
2. splošna odklonitev **kritika** (vrednotenje, izraženo z izrazi, kot so zanič, slabo oziroma je v knjižni oceni jasno izraženo slabšalno mnenje)
3. **pisatelj** (kritika ga pohvali, kritizira ...)

Komentar [MSOffice1]: Uporabljali ste raziskovalno metodo imenovano analiza vsebine. O njej pišem v učbeniku Raziskovalne metode v bibliotekarstvu... Uporabite ta vir in napišite nekaj stavkov o metodi, da bo vaš opis bolj strokoven.

Komentar [u2]: kritika je pozitivna/negativna ocena

Komentar [MSOffice3]: Pohvala in odklonitev sta kategoriji druge vrste kot preostale: kot sami pišete, je lahko vsaka od naslednjih pohvalna ali odklonilna. Tako v rezultatih tudi poročate. Zato tu o tem nekaj napišite.

4. berljivost (izrazi, ki se nanašajo na samo branje določenega literarnega dela, npr. »se prebere, ni za brat« ...)
5. slog
6. jezik
7. literarne osebe (kako natančno so razdelani njihovi karakterji)
8. doživljanje (izražanje doživetij o prebranem)
9. sporočilo (ali nam literarno delo posreduje kakšne vrednote)
10. spremna beseda
11. zgradba
12. vsebina (izvirnost, zanimivost, posebnosti)
13. zahtevnost

Seveda se vse skupine v posamezni knjižni oceni ne pojavijo naenkrat. Težava pri ocenjevanju vrednotenja je tudi, da je le to velikokrat izraženo posredno, preko vzdušja, ki ga avtor izraža v celotni literarni kritiki. Pri svojem delu sem se osredotočila predvsem na vrednotenje, ki je izraženo neposredno, to pa zato, ker ga je kot takšnega lažje ocenjevati in je tudi bolj primerljivo.

Zanimalo me je, kolikokrat se določena skupina pojavi znotraj posamezne revije in kakšen delež le-to predstavlja glede na zastopanost skupine v vseh dvesto knjižnih ocenah. Včasih se je izkazalo, da se je določena skupina v posamezni knjižni oceni pojavila večkrat, na primer na začetku in na koncu ocene. V samem diplomskem delu sem pojavnost določene skupine v okviru posamezne knjižne ocene upoštevala samo po enkrat, četudi se je v resnici pojavila večkrat. Izjema je knjižna ocena knjige Se spominjaš Afrike avtorice Zdenke Žebre (Nežmah, 2003), v kateri je izraženo pozitivno in negativno vrednotenje vsebine. Tako sem ravnala zaradi lažjega štetja in predstavitve rezultatov. V celotni analizi vzorca knjižnih ocen pa sem beležila tudi natančno število pojavljanja posameznih skupin znotraj vsake knjižne ocene. Vendar pa je analiza vzorca knjižnih ocen za objavo v diplomskem delu preobsežna in je zato dostopna kot **priloga** na zgoščenki (Priloga 1).

Nekatere knjižne ocene so se pojavile v več kot samo eni izmed štirih revij. Te knjižne ocene so še dodatno obravnavane in primerjane med seboj, rezultati pa so tudi posebej prikazani.

Komentar [MSOffice4]: Priloge morajo biti oštevilčene in tu mora biti sklic na številko priloge.

6 REZULTATI RAZISKAVE IN RAZPRAVA

6.1 REZULTATI ANALIZE GLAVNEGA VZORCA KNJIŽNIH KRITIK

Naslednjih poglavja prikazujejo rezultate analize glavnega vzorca knjižnih kritik. Najprej je prikazana pogostost pojavljanja posameznih skupin, nato delež pozitivnega in negativnega vrednotenja, nato zastopanost skupin v posameznih revijah, v poglavjih, ki sledijo, pa bo prikazana še vsaka skupina posebej.

6.1.1 Pogostost skupin po revijah

Tabela 1 prikazuje, kako pogosto se skupine pojavljajo v knjižnih kritikah. Razvrščene so po pogostosti pojavljanja, od tiste, ki se pojavlja najbolj pogosto do tiste, ki se pojavi najmanj pogosto. Iz Tabele 1 je razvidno tudi kolikokrat se določena skupina pojavi v vsaki izmed 4 revij. Bolj natančno je pogostost pojavljanja skupin prikazana v naslednjih poglavjih, v katerih je prikazana vsaka skupina posebej. Posebej bo predstavljeno še pojavljanje skupin znotraj vsake revije.

Tabela 1: Pogostost skupin v revijah

rang		Mladina	Sodobnost	Književni listi	Mentor	skupaj	povprečna pojavitev skupine na revijo
1.	slog	16	38	33	30	117	29,25
2.	vsebina	16	24	20	26	86	21,50
3.	pohvala	22	18	17	20	77	19
4.	jezik	2	15	17	19	53	13,25
5.	zahtevnost	3	20	15	12	50	12,50
6.	berljivost	7	18	9	7	41	10,25
7.	zgradba	5	14	11	10	40	10
8.	doživljanje	4	19	8	7	38	9,50
9.	sporočilo	/	11	12	11	34	8,50
10.	opis literarnih oseb	5	15	9	3	32	8

11.	splošna odklonitev	6	10	5	4	25	6,25
12.	pisatelj	9	9	4	2	24	6
13.	spremna beseda	1	1	1	2	5	1,25

Komentar [u5]: Zanimiva so večja odstopanja pri posameznih revijah.

6.1.2. Pogostost pozitivnega in negativnega vrednotenja po revijah

Tabela 2 prikazuje, koliko knjižnih ocen v posamezni reviji izraža pozitivno vrednostno stališče in koliko je takih, ki izražajo negativno vrednostno stališče. V celotnem vzorcu se pojavijo 4 primeri, ki izražajo vrednostno nevtrarno oziroma neopredeljeno stališče. 2 taka primera se pojavita pri vrednotenju sloga, 1 primer pri vsebini in 1 primer pri vrednotenju sporočila. 3 od teh 4 vrednostno nevtrarnih primerov se pojavijo v reviji Mentor (vsebina, slog, sporočilo), 1 pa v Književnih listih (slog). Vendar pa ti 4 primeri pri prikazu pozitivnega in negativnega vrednotenja niso bili upoštevani, zanimala nas je samo razlika med pozitivnim in negativnim vrednotenjem. Pri tem je treba omeniti še, da smo splošno pohvalo šteli k pozitivnemu vrednotenju, splošno odklonitev pa k negativnemu. V Tabeli 2 je za vsako revijo prikazano tudi, kakšen delež posamezna pojavnost predstavlja v odstotkih. Tako je iz podatkov razvidno, da je v splošnem pozitivnega vrednotenja precej več kot negativnega, saj pozitivno vrednotenje v vseh 4 revijah skupaj zavzema 74 %, negativno pa 26 %. Negativnega vrednotenja je tako približno 2,8-krat manj kot pozitivnega. Opazimo lahko, da med samimi revijami ni posebno veliko razlike med deležem pozitivnega in negativnega vrednotenja. Izmed vseh 4 revij najbolj »strogo« vrednoti revija Sodobnost, saj je delež negativnega vrednotenja najvišji (34 %). Primeri pozitivnega in negativnega vrednotenja bodo prikazani kasneje in posebej po posameznih skupinah vrednotenja. Tukaj se potrjuje naša 2. predpostavka, v kateri trdimo, da bodo knjižne kritike v strokovnih revijah obravnavana literarna dela vrednotila bolj strogo in da bo v njih zato več negativnega vrednotenja kot v kritikah iz nestrokovnih revij.

Tabela 2: Pogostost pozitivnega in negativnega vrednotenja po revijah

Revija	+		-	
Mladina	71	74 %	25	26 %
Sodobnost	140	66 %	72	34 %
Književni listi	125	78 %	35	22 %
Mentor	119	79 %	31	21 %

Komentar [MSOffice6]: Vse decimalne vrednosti zaokrožite.

skupaj	455		163	
	74 %		26 %	

- grafikon

6.1.3 Skupine

6.1.3.1 Slog

O slogu literarnega dela se kritiki v knjižnih ocenah izrekajo pogosto, to je torej skupina, ki sem jo zasledila največkrat. Po pogostosti pojavljanja je na 1. mestu, vsega skupaj se pojavi 117-krat. V Mladini se vrednotenje sloga pojavi 16-krat, v 13 primerih gre za pozitivno vrednotenje, v 3 pa za negativno. V Sodobnosti se slog pojavi 38-krat, 29-krat gre za pozitivno, 9-krat pa za negativno vrednotenje. V Književnih listih se slog pojavi 33-krat, od tega gre 26-krat za pozitivno, 6-krat pa za negativno vrednostno stališče, 1-krat pa za vrednostno neopredeljeno stališče. V Mentorju se slog pojavi 30-krat, 27 gre za pozitivno, 2-krat za negativno vrednotenje, 1-krat pa za vrednostno nevtrarno stališče. Največ pojavitev ima slog v Sodobnosti, najmanj pa v Mladini. To pa sovpadajo z dejstvom, da so kritike v Sodobnosti najdaljše, v Mladini pa najkrajše.

Tabela 3: Slog

revija	Mladina		Sodobnost		Književni listi			Mentor			skupaj	
vrednotenje	+	-	+	-	+	+/-	-	+	+/-	-	+	-
število pojavitev	13	3	29	9	26	1	6	27	1	2	95	20
skupno število pojavitev	16		38		33			30			117	

Komentar [MSOffice7]: Vsi naslovi tabel morajo natančno povedati kaj v tabelah je

Komentar [MSOffice8]: Manjka stolpec, ki pove, da gre za revijo, vrednotenje, število pojavov in skupno število pojavov.

Primer pozitivno vrednotenega sloga:

»Štefančičev slog pisanja, ki se je skozi trilogijo izčistil do te mere, da lahko govorimo o z njim jasno začrtanem pripovednem toku ...« (Bratina, 2003)

Primer negativno vrednotenega sloga:

»Kaj hitro je namreč jasno, da vrli jasnovidec še normalnega stavka ne spravi skupaj. Človeka, ali, kot bi sam rekel "smrtnika" resnično mine vse veselje, ko si utira pot skozi zapetljaje,

kakršne si avtor mrmra sam sebi v brado – jara kača torej, ki ji krščen duš zlepa ne bo kos.»

(Stepančič, 2003)

6.1.3.2 Vsebina

Vsebina je na po pogostosti pojavljanja na 2. mestu, vsega skupaj ima 86 pojavitev. V Mladini se vrednotenje vsebine pojavi 16-krat, od tega gre 7-krat za pozitivno in 9-krat za negativno stališče. V Sodobnosti se ocenjevanje vsebine pojavi 24-krat, 13-krat gre za izražanje pozitivnega stališča, 11-krat pa za negativno stališče. V Književnih listih se vrednotenje vsebine pojavi 20-krat, 16-krat gre za pozitivno stališče, 4-krat pa za negativno. V Mentorju se vrednotenje vsebine pojavi 26-krat, 15-krat gre za pozitivno, 10-krat za negativno vrednotenje, 1-krat pa za vrednotno nevtravno stališče. Skupno se tako pozitivno vrednotenje vsebine pojavi v 51 primerih, negativno pa v 34.

Tabela 4: Vsebina

Mladina		Sodobnost		Književni listi		Mentor			skupaj		
+	-	+	-	+	-	+	+/-	-	+	+/-	-
7	9	13	11	16	4	15	1	10	51	1	34
16		24		20		26			86		

Primer pozitivno vrednotene vsebine:

»skratka, uspe ji predstaviti ritem in utrip dežele« (Nežmah, 2003)

Primer negativno vrednotene vsebine:

»Poglavje o Gani je drugačno, v njem dominirajo turistično zgodovinski prikazi, manj uspešni poskusi interpretacij magije, Pripoved o [G]ani iz druge roke, tako da branje izgubi stik z osebno avtoričino zgodbo, ki tu dobesedno izpuhti.« (Nežmah, 2003)

6.1.3.3 Splošna pohvala

Pohvala je po pogostosti pojavljanja uvrščena na 3. mesto, skupno pa se pojavi 77-krat. V Mladini se pojavi 22-krat, v Sodobnosti 18-krat, v Književnih listih 17-krat, v Mentorju pa 20-

krat. V skupino splošna pohvala sem uvrstila tista vrednotenja v literarnih ocenah, ki izražajo pozitivna vrednostna stališča do literarnega dela, vendar pa jih ni mogoče uvrstiti v nobeno izmed oblikovanih skupin. To pa zato, ker so ta pozitivna vrednotenja izražena zelo na splošno in ne vrednotijo točno določene skupine. Skupino bi lahko poimenovali tudi splošna ocena dela. Vendar pa sem menila, da bodo rezultati bolj pregledni, če skupini prikažem posebej.

Primera pohvale:

»Belo Lendavo je treba – če še nisem bila zadosti jasna – enostavno prebrati.« (Stepančič, 2003)

»Trg Oberdan Borisa Pahorja je delo, ki bi ga naj prebral tudi knjigi manj naklonjen posameznik. Je dosežek, ki bi ga bilo treba najprej prevesti v italijanščino.«
(Gerdih, 2007)

6.1.3.4 Jezik

Vrednotenje jezikovnega vidika literarnega dela je po pogostosti na 4. mestu, vseh pojavitev pa je 53. V knjižnih ocenah Mladine se jezik pohvali v 2 primerih, negativnega vrednotenja jezika pa nisem zasledila. V kritikah revije Sodobnost se pozitivno stališče do jezika določenega literarnega dela pojavi 8-krat, negativno stališče pa 7-krat. V Književnih listih se pozitivno jezikovno stališče izraža 15-krat, negativno pa 2-krat. V kritikah revije Mentor je podobno; jezik je pozitivno ovrednoten v 16 primerih, negativno pa v 3. Skupaj se tako v kritikah vseh štirih revij pozitivno vrednotenje jezika pojavi v 41 primerih, negativno pa v 12. Opazimo lahko, da se največ negativnega vrednotenja pojavi v reviji Sodobnost, se pravi, da ta revija jezikovni vidik vrednoti bolj strogo kot ostale revije.

Komentar [u9]: Manjka komentar, tako kot tudi pri drugih kategorijah. Saj je lahko tudi spekulativen, v obliki domneve.

Tabela 5: Jezik

Mladina		Sodobnost		Književni listi		Mentor		skupaj	
+	-	+	-	+	-	+	-	+	-
2	/	8	7	15	2	16	3	41	12
2		15		17		19		53	

Primer pozitivno vrednotenega jezika:

»Še največ širine in artizma si je M. Kmecl dovolil pri zagotovo najudarnejšem orodju, ki ga premore – jeziku. Tu ostaja zvest svoji vrhunski sposobnosti pisanja, ki je prijazno za oko in prepolno okretnih izumov, celo jezikovnih novotarij.« (Štucin, 2004)

Primer negativno vrednotenega jezika:

»Prevladuje pogovor v stilu gostilniških debat, šovinističnih stereotipnih opazk, poceni komunikacija, ki ji postopoma podležejo vsi, celo glavna junakinja.« (Velikonja, 2006)

6.1.3.5 Zahtevnost

Vrednotenje zahtevnosti je po pogostosti na 5. mestu, vseh pojavitev pa je 50. K pozitivnemu vrednotenju zahtevnosti smo šteli, če je bilo literarno delo opredeljeno kot zahtevno, k negativno vrednotenju zahtevnosti pa, če je bilo delo opredeljeno kot nezahtevno. Za to sem se odločila, ker so zahtevnejša literarna dela navadno deležna večje pozornosti kritikov in imajo v literarni stroki večji ugled. Menim da kritiki že s samim izrekanjem o zahtevnosti literarnega dela, le tega tudi vrednotijo.

Tabela 6: Zahtevnost

Mladina		Sodobnost		Književni listi		Mentor		skupaj	
+	-	+	-	+	-	+	-	+	-
1	2	15	5	13	2	9	3	38	12
3		20		15		12		50	

Primer vrednotenja, ki izraža, da gre za zahtevnejše literarno delo:

»Po odvzetju vsakršnih individualnih vsebin, le-te skozi roman opazno hlapijo, je človek kemično očiščen do nič; za njim ostaja zgolj praznina, ontološki vakuum. V tem primeru je Kodričev roman globoko filozofsko branje, ki ga skoz in skoz prežema edini res svetli lik trpeče mladenke Vide, katere hrepenenje še ohranja smisel in spomin na nedolžen svet upanja in svobode.« (Štucin, 2004)

Primer vrednotenja, ki izraža, da ne gre za zahtevno literarno delo:

»Glede na obliko (žepna) in tudi vsebino je ta knjiga bolj branje za na plažo.« (Juvan, 2006)

6.1.3.6 Berljivost

Skupina, ki sem jo poimenovala berljivost in ki vrednoti, koliko bralskega užitka se lahko nadejamo ob branju določenega literarnega dela, je po pogostosti na 6. mestu. Vseh pojavitev skupine berljivost je 41, od tega 30 primerov pozitivnega vrednotenja in 11 primerov negativnega. Pri vrednotenju te skupine imajo literarni kritiki precej proste roke, gre torej za precej subjektivno skupino. V Mladini se pozitivno vrednotenje berljivosti literarnega dela pojavi v 5 primerih, v 2 pa je le-to negativno. V Sodobnosti se pozitivno vrednotenje berljivosti pojavi v 12 primerih, 6 primerov pa je takih, ki berljivost literarnega dela vrednotijo negativno, v reviji Mentor je knjižnih kritik, ki pozitivno vrednotijo berljivost literarnega dela 6, v 1 pa je vrednotenje berljivosti negativno.

Tabela 7: Berljivost

Mladina		Sodobnost		Književni listi		Mentor		skupaj	
+	-	+	-	+	-	+	-	+	-
5	2	12	6	7	2	6	1	30	11
7		18		9		7		41	

Primer ocene, ki vrednoti literarno delo kot berljivo:

»Recept je dokaj uspešno premodeliran v zgodbe, ki se odvijajo s filmsko naglico, celo nekaj te (filmske) manire zaslutimo v besedilu, in vse to je postavljeno v službo napetega branja, ki ga občasno zmoti kakšen moralističen ekskurz.« (Kuhar, 2003)

Primer ocene, ki izraža negativno stališče do berljivosti:

»Spominska tehnika pripovedi je (v nepredvidljivem ritmu spomina) močno zaznavna v zgradbi posameznih poglavij – v pogostem, za bralca tudi motečem nenadnem preskakovanju s temo na temo, s čimer pa zgodba postane zelo neposredna in prepričljiva.« (Glušič, 2003, Mentor, Žerjavica v krvi)

Zgornji primer nam jasno pokaže, kako je berljivost izražena prek zgradbe, vendar je v tem primeru vpliv na bralca izpostavljen, zato sem se odločila, da ta primer uvrstim v skupino berljivost.

Še en primer:

»Najprej (edini) očitek knjigi: za bralca je zelo moteče nesorazmerje med intenzivnim, izredno hitrim tempom pripovedi in težko sledljivo oziroma razberljivo garnituro tiskarskih črk [in] ločil (med slednjimi v bralčeve oči peklensko boleče bodejo zares grozovito oblikovane vejice). In prav zaradi te »tehnične« zavore je pričakovani bralski užitek dodobra okrnjen.« (Vončina, 2004)

6.1.3.7 Zgradba

Zgradba oziroma kompozicija je tako kot berljivost po pogostosti pojavljanja na 7. mestu s skupno 40 pojavitvami, od tega je 25 pozitivno vrednostno naravnanih ter 15 negativno. V kritikah Mladine je zgradba literarnega dela pozitivno ocenjena 3-krat, 2-krat pa negativno. V kritikah Sodobnosti je zgradba pozitivno ocenjena 10-krat in 4-krat negativno, v kritikah Književnih listov je pozitivno ocenjena 4-krat, 7-krat pa negativno. V kritikah Mentorja je zgradba literarnega dela pozitivno ocenjena 8-krat ter v 2 primerih negativno.

Tabela 8: Zgradba

Mladina		Sodobnost		Književni listi		Mentor		skupaj	
+	-	+	-	+	-	+	-	+	-
3	2	10	4	4	7	8	2	25	15
5		14		11		10		40	

Primeri vrednotenja, ki izražata pozitivno stališče do zgradbe literarnega dela:

»Preseneča podnaslov »roman v treh novelah«, kajti pripoved je v celoti sintetična, lok zgodbe je zelo enovit in teče brez večjih dogajalnih zarez, ubrano od začetka do konca.« (Glušič, 2003)

»Ampak, kljub vsej naštetni kolobociji dogajanja (beri: izmuzljivosti), Hanžičevo pisanje izzveni kot ubrana celota. Le kako oziroma zakaj? Odgovor: zaradi same strukture dela, ki gradi na povezavi s strukturo tarot kart.« (Vončina, 2005)

Primeri vrednotenja, ki izražata negativno stališče do zgradbe literarnega dela:

»Lahko izdam, da se ubogi Jelovšek na koncu vendarle prikoplje do skrivnosti, ki jo je vse življenje čutil v ozadju in ki mu je uničevala veselje do ljubljene soproge? Da je bila skrivnost še veliko hujša, še bolj kruta in škandalozna, kot bi si lahko mislil, da je daleč presegala njegovo smešno in nekoliko malenkostno ljubosumnost? In da ga razkritje, pa naj bo še tako zastrašujoče, sploh ne gane več? Da se njegov življenjski lajtmotiv spremeni v dim, kot je krematorij dematerializiral ženino nekdaj lepo in oboževano telo? Ni že v teh preprostih dejstvih skrite dovolj najfinejše in najsrljivejše ironije, da bi je bilo dovolj kar za nekaj sto strani? Tako pa se resnični potenciali Hudnikovega pisanja izgubijo pod navlako nepomembnosti.« (Stepančič, 2005)

»Ne moremo pa se znebiti občutka, da se v približno dvesto strani dolgem romanu nabere kar preveč oseb in stranskih zgodb in da bi romanu samo koristilo, če bi kakšno epizodo izpustil ali pa dodal kakšno stran in tako naredil tekst bolj zračen.« (Ciglenček, 2005)

6.1.3.8 Doživljanje

Vrednostne ocene, ki vrednotijo, kako bralec doživi literarno delo, kakšna razpoloženja literarno delo vzbudi v človeku, sem združila v skupino, ki sem jo poimenovala doživljanje. Pri ocenjevanju doživljanja ne moremo postaviti enoznačnega kriterija, da je tisto literarno delo, ki vzbuja lepe, prijetne občutke vrednoteno pozitivno in torej vredno pohvale in nasprotno, da naj bo literarno delo, ki vzbuja še kakšne druge občutke, vrednoteno negativno oziroma razumljeno kot slaba literatura. Pri opredeljevanju, ali je doživljanje pozitivno ali negativno me je med drugim zanimala tudi intenziteta občutkov, ki jih kritik v knjižni oceni pripiše literarnemu delu. Seveda pa po drugi strani ne moremo zaobiti dejstva, da nekatera čustva veljajo za zaželena in druga za nezaželena in tudi ta vidik je bil pri obravnavi upoštevan.

Po pogostosti je doživljanje na 8. mestu, vseh pojavitev pa je 38. V kritikah Mladine so 4 primeri pozitivnega vrednotenja in nobenega primera negativnega primera vrednotenja doživljanja. V kritikah revije Sodobnost je 10 primerov pozitivnega vrednotenja doživljanja in 9 primerov negativnega, v kritikah Književnih listov je 5 primerov pozitivnega vrednotenja

doživljanja in 3 primeri negativnega, v kritikah Mentorja pa je 6 primerov pozitivnega vrednotenja doživljanja in 1 primer negativnega.

Tabela 9: Doživljanje

Mladina		Sodobnost		Književni listi		Mentor		skupaj	
+	-	+	-	+	-	+	-	+	-
4	/	10	9	5	3	6	1	25	13
4		19		8		7		38	

Primer vrednotenja, ki izraža, da ima delo pozitiven učinek (ocena doživljanja) na bralca:

»Poseben čar pričujočega Čarovega dela je v tem, da bralca zares in popolnoma prevzame, natančneje se boleče (bodeče etc.) zakuje vanj šele kot celota oziroma vsota prebranega.« (Vončina, 2003)

Primer vrednotenja, ki izraža negativen učinek na bralca.

»Na žalost pa se povezave zaradi avtorjevega kupovanja časa razkrivajo z zamudo, ki utegne postati usodna: obcagani bralec je po vsej verjetnosti že čisto preutrujen in naveličan do mere, ko se je že zdavnaj nehal spraševati, zakaj nam Šeligo sploh pripoveduje vse to.« (Stepančič, 2003)

6.1.3.9 Sporočilo

Sporočilo je po pogostosti pojavljanja na 9. mestu, vseh pojavitev pa je 34, od tega je 26 pojavitev pozitivno vrednostno opredeljenih, 7 negativno, 1-krat pa je vrednostno stališče nevtrarno. Pri opredeljevanju za to skupino me je zanimalo, ali knjižna ocena v literarnem delu prepozna neko sporočilno oziroma idejno vrednost in v kakšnem smislu je ta izražena. V kritikah Mladine sporočil nisem zasledila, v Sodobnosti je izražanje sporočila 8-krat ovrednoteno pozitivno, 3-krat pa negativno, v Književnih listih je pozitivno ovrednotenih 10 primerov, 2 pa sta negativna, v Mentorju, tako kot v Sodobnosti, izražanje sporočila pozitivno vrednoti 8 kritik, 2-krat je vrednostno stališče negativno, 1-krat pa nevtrarno.

Tabela 10: Sporočilo

Mladina	Sodobnost	Književni listi	Mentor	skupaj
---------	-----------	-----------------	--------	--------

+	-	+	-	+	-	+	+/-	-	+	+/-	-
/	/	8	3	10	2	8	1	2	26	1	7
/		11		12		11		34			

Primer vrednotenja, ki literarnemu delu priznava pozitivno sporočilno vrednost:

»Umetnost je terapija. In tako Rok Viličnik na sočen in tudi srhljiv način sooči še z enim prastarim človeškim spraševanjem: čemu ustvarjanje? Razmišljanja torej, ki dajo misliti.«
(Lutman, 2007)

Primer vrednotenja, ki literarnemu delu pripisuje negativno sporočilno vrednost:

»Avtor ne analizira, ne vrta, temveč načrtno ostaja pri olepšanih podobah, blago gladi in se trudi biti všečen vsem. Obnašanje, ki je seveda značilno in hvalevredno v diplomatskem poklicu. Toda, ali je to najboljša možnost tudi v pisateljskem? Podoba življenja v mednarodnih diplomatskih krogih je zato videti preveč lepa, bleščeča, kultivirana. Avtor se ne spušča v zakulisje, ne skuša odgrniti zavese z, denimo ostrih mednarodnih kriz, z nakopičenih nasprotij med revnimi in bogatimi, ne pogloblja se v egoistični pohlep določenih krogov in posameznikov po moči in denarju, ne išče drugih temeljnih gonil sodobnega sveta. O družbeni kritiki ni sledu. V tej visoki birokratski družbi je vse polikano, elegantno in salonsko.« (Kolarič, 2006, Mentor, Roman o diplomaciji)

6.1.3.10 Opis literarnih oseb

Opis literarnih oseb je po pogostosti na 10. mestu, vseh pojavitev pa je 32, od tega je v 20 knjižnih kritikah izraženo pozitivno vrednotenje opisa literarnih oseb, v 12 pa negativno. V kritikah revije Sodobnost je pozitivnega vrednotenja največ, in sicer se le to pojavlja v 8 kritikah, sledijo Književni listi s 7 pojavitvami, Mladina s 4 pojavitvami in Mentor s samo 1 pozitivnim primerom. Ravno tako je v Sodobnosti največ negativnega vrednotenja opisa literarnih oseb (7 primerov), V Mentorju in Književnih listih sta po 2 negativna primera, v Mladini pa eden.

Tabela 11: Opis literarnih oseb

Mladina	Sodobnost	Književni listi	Mentor	skupaj
---------	-----------	-----------------	--------	--------

+	-	+	-	+	-	+	-	+	-
4	1	8	7	7	2	1	2	20	12
5		15		9		3		32	

Primer vrednotenja, ki izraža pozitivno stališče do opisovanja literarnih oseb:

»Portreti kajpak niso črnobeli, temveč v najbolj nemogočih odtenkih, a vsi natančno utemeljeni in zapeljani iz urejenega toka vsakdana.« (Nežmah, 2003)

Primer vrednotenja, ki izraža pozitivno stališče do jezika in opisovanja literarnih oseb (preko jezika pohvali opis literarnih oseb):

»V svoji prvi knjigi se je avtor brzdal v jezikovnem slogu in, čeprav bi to lahko storil, ni prestopil meje »neokusnega«, v Družinskih parabolah pa je besednjak in moč jezika nadgradil. Junaki njegovih kratkih zgodb so namreč bolj jasno opisani, čvrstejši, iz krvi in mesa.« (Čakš, 2005)

Primer pozitivnega vrednotenja, ki pohvali opis literarne osebe z opisovanjem sloga:

»Strani, ki psihološko prepričljivo opisujejo njeno mučno vračanje v uravnovešenost, spadajo med najintenzivnejše knjige.« (Glazer, 2005)

Primer vrednotenja, ki izraža negativno stališče do opisovanja literarnih oseb:

»Ena od značilnosti, ki tovrstno prozo tudi zaznamujejo s (pogosto celo skoraj programsko opredeljeno) prepoznavnostjo, je namreč, žal, prepogosto tudi v tem, da se avtorji, čeprav se večinoma sklicujejo na svoje zanimanje za tako imenovano resnično življenje, očitno sramujejo dovolj močnih notranjih vzgibov, ki bi utegnili usodnejše zaznamovati njihove junake in jih tako napraviti bolj žive in verjetne. (Črnigoj, 2005)

6.1.3.11 Splošna odklonitev

Nasprotna splošni pohvali je skupina, ki sem jo poimenovala splošna odklonitev. V to skupino sem uvrstila vrednotenja v literarnih ocenah, ki izražajo negativna vrednostna stališča do ocenjevanega literarnega dela, vendar pa jih nismo mogli uvrstiti v nobeno izmed preostalih oblikovanih skupin. To pa zato, ker so ta vrednotenja izražena zelo na splošno in ne vrednotijo

Komentar [MSOffice10]: Zakaj ne? Utemeljite.

izrecno določene skupine. Kot je omenjeno že pri skupini splošna pohvala, bi to skupino v bistvu lahko poimenovali tudi splošna ocena dela, splošna odklonitev pa bi spadala k negativni splošni oceni dela. Za izbrano poimenovanje, sem se odločila samo zaradi tega, ker sem menila, da bo tako opredelitev še jasnejša. Splošna odklonitev je glede na pogostost pojavljanja na 11. mestu, vseh pojavitev skupaj pa je 25. V Mladini je knjižnih ocen, ki spadajo v to skupino 6, v Sodobnosti 10, v Književnih listih 5, v Mentorju pa 4. Opazimo lahko, da je splošne odklonitve precej manj kot splošne pohvale. Iz tega lahko sklepamo, da je pozitivnega vrednotenja v literarnih ocenah več kot negativnega.

Primeri kritik:

»Če je takšno pisanje prihodnost literature, je literatura v zatonu. In zadnji, ki bodo ob njej izumrli, so gotovo literarni kritiki, kajti zdravo, razumno občinstvo, ki že tako komaj kaj bere bo iz te absurdnosti odkorakalo pravočasno. In nič ne bo zaleglo, da literarni kritiki takšna dela imenujejo perspektivne prispevke k slovenski literaturi. Morda je edina resnična vrednost tega dela neskončna vztrajnost pri pisanju, katerega namen in pomen pozna le avtor sam.« (Breznik, 2007)

»Pozor, čtivo za praznjenje "baterij".« (Vončina, 2003)

»Če bi po pravici povedala, kaj si mislim o knjigi Ane Jud, bi končala na sodišču, pa mi na kraj pameti ne pade, da bi se hodila pravdat zaradi neke knjige. Dosje rokomavhi je knjiga, pri kateri se splača prebrati le naslov.« (Hrastar, 2006)

»Rudi Podržaj, vsekakor obetavno novo ime, je skratka še en avtor, ki rabi urednika. In s tem ni nič narobe. Begave melodije dnevov so v tem smislu pač le napoved, ne pa izpolnitev.« (Bratož, 2003)

6.1.3.12 Pisatelj

Izražanje vrednostne ocene, ki se nanaša na avtorja literarnega dela je po pogostosti na 12. mestu, vseh pojavitev pa je 24. Izražanj negativnega vrednotnega stališča pri tej skupini ni bilo.

Število knjižnih kritik, ki pohvalijo avtorja literarnega dela, je v Mladini in Sodobnosti izenačeno, v obeh revijah se namreč pojavi 9 primerov. V Književnih listih se pojavijo 4 primeri, v Mentorju pa 2. Zanimivo je, da se v Mladini in Sodobnosti pojavi enako število primerov, čeprav so knjižne kritike v Mladini znatno krajše od kritik v Sodobnosti.

Tabela 12: Pisatelj

Mladina		Sodobnost		Književni listi		Mentor		skupaj	
+	-	+	-	+	-	+	-	+	-
9	/	9	/	4	/	2	/	24	/
9		9		4		2		24	

Primeri vrednotenja, ki izražata pozitivno stališče do pisatelja:

»Bogdana Novaka poznamo kot avtorja slovenske sage Lipa zelenela je in vrste drugih spisov, skoraj brez izjeme uspešnic ne glede na to, ali jih je namenil predvsem mlajšim ali bolj odraslim bralcem. To dejstvo mu že ves čas, odkar se po izposoji knjižnega gradiva v slovenskih knjižnicah empirično meri branost posameznih piscev, zagotavlja mesto prav na vrhu lestvice priljubljenosti.« (Ilich, 2007)

»Brina Svit je brez konkurence naša največja pisateljska zvezda. Če še bolj poudarim: pisateljica zvezda.« (Hrastar, 2006)

6.1.3.13 Spremnna beseda

Spremnna beseda je po pogostosti pojavljanja na 13. mestu, vseh pojavitev skupaj je 5. V Mladini in Književnih listih se pojavi po 1 kritika, ki pozitivno vrednoti spremno besedo literarnega dela, v Sodobnosti 1 kritika, ki spremno besedo negativno vrednoti, v reviji Mentor pa 1 kritika spremno besedo vrednoti pozitivno in druga negativno.

Tabela 13: Spremnna beseda

Mladina		Sodobnost		Književni listi		Mentor		skupaj	
+	-	+	-	+	-	+	-	+	-

1	/	/	1	1	/	1	1	3	2
1		1		1		2		5	

Primer vrednotenja, ki izraža pozitivno stališče do spremne besede:

»Za sproščen pogled na roman zelo dobro poskrbi avtorica spremne besede Vse je resnično. Še najbolj sanje, ki s poznavalsko in sproščeno iskrivostjo zajame pisateljeva izhodišča in predstavi bistvene plasti besedila, ki ga imenuje "polnokrvni", magično-realistični postmoderni roman«. (Glušič, 2005)

Primer vrednotenja, ki izraža negativno stališče do spremne besede:

»Dodano je spremno besedilo Helge Glušič z naslovom Neminljive pokrajine spominov, v katerem spominsko dokaj skromno obdelava Kavčičevo mojstrovino. Seveda v njej izvemo mnogo o pisateljevem preteklem delu, njegovih splošnih in prepoznavnih vzorcih, ki jim v svojem pisanju sledi, a ko se spremna beseda ukvarja s svojim pravim predmetom, postane postana in skorajda dolgočasna, preveč šolska, vse sloni na nekakšnih domnevah ... Kljub pohvalnim in iskrenim besedah, s katerimi ne skopari, se žal ni navzela sočnosti in iskrivosti Kavčičevega besedila.« (Lutman, 2006)

6.1.4 Pojavljanje skupin po posameznih revijah

Skupine po posameznih revijah niso enako zastopane. Tabele 14, 15, 16, in 17 prikazujejo pogostost določene skupine po posameznih revijah. Vrednotenje sloga se v Sodobnosti, Mentorju in Književnih listih pojavi na prvem mestu, v Mladini pa sta slog in vsebina na drugem mestu. Vrednotenje vsebine je v vseh štirih revijah na drugem mestu. Vrednotenje spremne besede pa se v Mladini, Sodobnosti in Književnih listih pojavi po 1-krat, v Mentorju pa 2-krat. Vrednotenje jezika se v Sodobnosti, Književnih listih in Mentorju pojavlja približno enako pogosto, v Mladini pa pojavnost vrednotenja jezika precej manjša, saj se pojavi le 2-krat. Prav tako je v Mladini malo vrednotenja zahtevnosti, ki se pojavi 3-krat in sporočila, ki pa se sploh ne pojavi.

V Mladini se na posamezno kritiko pojavi 1,9 skupine, v Sodobnosti 4,2 skupine, v Književnih listih 3,2 skupine v Mentorju pa 3 skupine. Izračuni povprečnega števila skupine v posamezni kritiki določene revij sovpadajo z dolžinami kritik. V reviji Sodobnost, ki je

strokovna revija, so kritike najdaljše in imajo tudi največ skupin. Večinoma so kritike v tej reviji res precej izčrpne. Nasprotno so Mladinine kritike precej krajše in imajo zato tudi najmanj skupin. Vendar pa naj povemo, da Mladina ni strokovna revija in se prvenstveno ne ukvarja z knjižnimi kritikami. Zanimiva je primerjava kritik v Književnih listih in kritik v Mentorju. Obe reviji imata namreč podobno povprečno število skupin na kritiko (Književni listi 3,22, Mentor 3,06). Naj omenimo, da je Mentor strokovna revija, Književni listi pa ne, so priloga časnika Delo. Pričakovali smo, da bodo kritike v strokovnih revijah daljše, a se je izkazalo, da ni čisto tako. Že med analiziranjem knjižnih kritik smo opazili, so kritike v Mentorju in Književnih listih podobne dolžine, nismo pa vedeli, če bo to odražalo tudi na podobnem številu skupin. Izkazalo se je torej, da ni nujno, da kritike v strokovnih revijah vsebujejo več skupin in da nam analiza vsebine strokovnih kritik ponuja izčrpnije informacije o literarnem delu. Spregovoriti je treba še o dolžini kritik v Mladini. Kritike v omenjeni reviji se namreč precej razlikujejo po dolžini. Rubrika Knjige v Mladini je namreč zasnovana tako, da je vsebuje več knjižnih kritik, vendar pa se pogosto zgodi, da je ena kritika bolj izpostavljena in zato tudi daljša kot ostale. To pomeni, da tudi v Mladini lahko naletimo na kritiko, ki nam ponuja dovolj informacij za vrednotenje določenega literarnega dela. Tudi to govori v prid dejstvu, da so tudi nestrokovne kritike uporabne za vrednotenje literarnih del. V tem primeru moramo 1. predpostavko ovreči, vsaj kar se tiče primerjave Književnih listov in Mentorja. Če primerjamo Sodobnost, ki ima najdaljše kritike, in Mladino, pa ta predpostavka drži.

Tabela 14: Mladina

rang	skupina	pojavnost
1.	splošna pohvala	22
2.	slog	16
2.	vsebina	16
4.	pisatelj	9
5.	berljivost	7
6.	splošna odklonitev	6
7.	opis literarnih oseb	5
7.	zgradba	5
9.	doživljanje	4

10.	zahtevnost	3
11.	jezik	2
12.	spremna beseda	1
13.	sporočilo	/
skupaj		96

Tabela 15: Sodobnost

rang	skupina	pojavnost
1.	slog	38
2	vsebina	24
3	zahtevnost	20
4	doživljanje	19
5	berljivost	18
5	splošna pohvala	18
7	jezik	15
7	opis literarnih oseb	15
9	zgradba	14
10	sporočilo	11
11	splošna odklonitev	10
12	pisatelj	9
13	spremna beseda	1
skupaj		212

Tabela 16: Književni listi

rang	skupina	pojavnost
1.	slog	33
2.	vsebina	20
3.	jezik	17
3.	splošna pohvala	17
5.	zahtevnost	15
6.	sporočilo	12
7.	zgradba	11
8.	berljivost	9
8.	opis literarnih oseb	9

10.	doživljanje	8
11.	splošna odklonitev	5
12.	pisatelj	4
13.	spremna beseda	1
skupaj		161

Tabela 17: Mentor

rang	skupina	pojavnost
1.	slog	30
2.	vsebina	26
3.	splošna pohvala	20
4.	jezik	19
5.	zahtevnost	12
6.	sporočilo	11
7.	zgradba	10
8.	berljivost	7
8.	doživljanje	7
10.	splošna odklonitev	4
11.	opis lit. oseb	3
12.	pisatelj	2
12.	spremna beseda	2
skupaj		153

6.2 REZULTATI PODVZORCA IN RAZPRAVA

Med analizo vsebine glavnega vzorca smo ugotovili, da se nekatere kritike pojavljajo tako v strokovnih kot v nestrokovnih kritikah. Tako je nastal podvzorec, sestavljen iz 48 parnih kritik. Posamezen par predstavlja kritika, ki se pojavlja v strokovni in nestrokovni reviji. Pri sami analizi parnih kritik ni bilo pomembno v kateri izmed štirih revij se določena kritika pojavi, ampak samo, ali gre bodisi za strokovno bodisi za nestrokovno revijo. Z analizo parnih kritik smo še dodatno želeli ugotoviti, če se vsebine kritik v obeh tipih revij med seboj razlikujejo in kakšne so te razlike. Zanimalo nas je, če je kakšen od obeh tipov kritik lahko bolje služi kot pomoč bibliotekarjem pri oblikovanju mnenja o posameznem literarnem delu. V Tabeli 18 so te parne kritike še posebej predstavljene. Ker imajo kritike v različnih revijah različne naslove, se

v drugem stolpcu Tabele 18 nahajajo naslovi literarnih del, ki jih kritike obravnavajo, v tretjem in četrtem stolpcu pa so zaporedne številke, pod katerimi se kritike nahajajo v virih.

Tabela 18: Vzorec parnih kritik

Zaporedna številka	Naslov literarnega dela, obravnavanega v kritikah	Številka nestrokovne kritike v virih	Številka strokovne kritike v virih
1	Branko Gradišnik: <i>Roka, voda, kamen</i>	4	140
2	Suzana Tratnik: <i>Tretji svet</i>	8	165
3	Brina Svit: <i>Odveč srce</i>	10	153
4	Feri Lainšček: <i>Muriša</i>	11	101
5	Magda Reja: <i>Ime tvoje zvezde je Bilhaldi</i>	12	152
6	Vinko Vasle: <i>Darovalce</i>	14	129
7	Vladir P. Štefanec: <i>Republika jutranje rose</i>	15	107
8	Aleš Berger: <i>Zagatne zgodbe</i>	21	127
9	Vinko Moderndorfer: <i>Omejen rok trajanja</i>	27	128
10	Emil Filipčič: <i>Keopsova piramida</i>	31	117
11	Lenart Zajc: <i>Hevimetal</i>	35	111
12	Matej Krajnc: <i>Radoslav</i>	36	194
13	Andrej E. Skubic: <i>Norišnica</i>	38	163
14	Breda Smolnikar: <i>Spuščena zanka</i>	39	197
15	Mojca Kumerdej: <i>Fragma</i>	41	195
16	Vlado Žabot: <i>Sukub</i>	42	135
17	Zdenko Kodrič: <i>Odvzemanje samote</i>	43	196
18	Aleš Čar: <i>V okvari</i>	44	199
19	Dušan Merc: <i>Golo mesto</i>	45	137

20	Marjan Pušavec: <i>Niklas in Petra</i>	48	157
21	Andrej Lutman: <i>Sončno mesto</i>	51	156
22	Andrej Skubic: <i>Popkorn</i>	52	106
23	Marko Hudnik: <i>Jelovškove ženske</i>	58	142
24	Robert Titan Felix: <i>Kri na dlaneh</i>	59	150
25	Milan Dekleva: <i>Zmagoslavje podgan</i>	60	108
26	Evald Flisar: <i>Čaj s kraljico</i>	62	177
27	Lojze Kovačič: <i>Otroške stvari</i>	63	198
28	Ted Kramolc: <i>Tango v svilenih coklah</i>	64	138
29	Evald Flisar: <i>Ljubezni tri in ena smrt</i>	66	121
30	Gojmir Polajnar: <i>Družinske parabole</i>	67	161
31	Janez Kajzer: <i>Skrivno oko</i>	70	105
32	Nejc Gazvoda: <i>Camera obscura</i>	71	109
33	Sebastijan Pregelj: <i>Leta milosti</i>	73	120
34	Kajetan Kovič: <i>Jutranji sprehajalec</i>	74	168
35	Veronika Simoniti: <i>Zasukane storije</i>	75	169
36	Irena Svetek: <i>Od blizu</i>	76	119
37	Alojz Rebula: <i>Nokturno za Primorsko</i>	77	130
38	Nejc Gazvoda: <i>Vevericam nič ne uide</i>	78	112
39	Željko Kozinc: <i>Visoki</i>	79	132

	<i>tujec</i>		
40	Feri Lainšček: <i>Ločil bom peno od valov</i>	80	136
41	Marjan Tomšič: <i>Grenko morje</i>	82	162
42	Jože Horvat: <i>Bela Lendava</i>	83	146
43	Marko Sosič: <i>Tito, amor mijo</i>	89	139
44	Andrej Morovič: <i>Seks, ljubezen in to</i>	91	126
45	Ernest Ružič: <i>Pesem črnih mlak</i>	92	175
46	Miroslav Slana Miros: <i>Bisernica</i>	95	160
47	Peter Mlekuž: <i>Rušilec jezov</i>	96	159
48	Milan Jazbec: <i>Mavrica izza duše</i>	98	173

6.2.1 Dolžina kritik in pojavljanje skupin v kritičkih parih

Izkazalo se je, da kritike v strokovnih revijah daljše od kritik v nestrokovnih revijah in posledično se v njih pojavlja tudi več skupin. Povprečno se tako v strokovnih revijah na kritiko pojavi 3,85 skupine, v nestrokovnih revijah pa 2,65 skupine na kritiko. Število skupin v parnih kritikah je enako v 2 primerih, in sicer v kritikah, ki so v Tabeli 18 navedene pod zaporednima številka 21 in 38. V nestrokovnih kritikah je skupin več v 12 primerih (zaporedne številke 3, 9, 18, 25, 26, 30, 31, 32, 33, 34, 40, 42). V ostalih 34 primerih pa imajo deli kritičkih parov, ki se nahajajo v strokovnih revijah, več skupin. V tem primeru lahko rečemo, da 1. predpostavka drži.

6.2.2 Pogostost skupin v podvzorcu knjižnih kritik

Skupine se v strokovnih in nestrokovnih revijah pojavljajo različno pogosto. V Tabeli 19 je prikazana pogostost pojavljanja posameznih skupin v obeh tipih revij, skupine so tudi razvrščene po rangih. V tabeli lahko vidimo, da je pri obeh tipih revij je na prvem mestu po pogostosti pojavljanja slog, potem pa vrstni red pojavljanja skupin do zadnjih štirih mest ni enak. Pri strokovnih revijah si četrto mesto **po pogostosti** delita skupini splošna pohvala in doživljanje, pri nestrokovnih revijah si skupini berljivost in zgradba delita peto mesto, skupini opis literarnih oseb in splošna odklonitev pa deseto mesto. Zadnja štiri mesta tako pri strokovnih kot pri nestrokovnih revijah zasedajo skupine opis literarnih oseb, splošna odklonitev, pisatelj in spremna beseda. Opis literarnih oseb je pri obeh tipih revij na 10. mestu po pogostosti pojavljanja, splošna odklonitev je pri strokovnih revijah po pogostosti na 11. mestu, pri nestrokovnih revijah pa na 10., ker si pri tem tipu revij skupina splošna odklonitev deli 10. **mesto** z opisom literarnih oseb. Zanimivo pri skupini pisatelj je, da ne samo, da je po pogostosti pri obeh tipih revij na 12. mestu, ampak se tudi pojavi v obeh tipih enako številčno, in sicer štirikrat. Skupina spremna beseda se ne pojavi niti pri strokovnih niti pri nestrokovnih revijah, kar pa v bistvu sploh ni presenetljivo, saj se omenjena skupina v celotnem vzorcu dvestotih knjižnih kritik pojavi le petkrat.

Če primerjamo pojavnost skupin v strokovnih in nestrokovnih kritikah, opazimo da se, ne glede na rang skupine, v strokovnih kritikah posamezna skupina skoraj vedno pojavi večkrat kot v nestrokovnih, kar je razvidno tudi iz Tabele 19. Izjemi sta le skupini pisatelj, slednja se, kot je že omenjeno, pojavi v obeh tipih revij štirikrat in spremna beseda, ki se ne pojavi v nobenem tipu revij. Razlog za to je lahko v tem, da so strokovne kritike daljše in imajo skupine posledično več priložnosti za pojavljanje. Iz tega lahko sklepamo, da so kritike v strokovnih revijah primernejše za pridobivanje informacij o literarnem delu kot kritike v nestrokovnih revijah, še posebej to velja v primerih, ko želimo čim bolj izčrpne informacije. Tako lahko na primeru podvzorca 1. predpostavko potrdimo.

Komentar [u11]: publicistično

Tabela 19: Zastopanost posameznih skupin v strokovnih in nestrokovnih revijah

skupina	rang	število pojavitev v strokovnih revijah	skupina	rang	število pojavitev v nestrokovnih revijah
slog	1.	37	slog	1.	22
vsebina	2.	26	splošna pohvala	2.	20
zahtevnost	3.	19	vsebina	3.	16

splošna pohvala	4.	17	jezik	4.	13
doživljanje	4.	17	berljivost	5.	10
jezik	6.	15	zgradba	5.	10
zgradba	7.	13	zahtevnost	7.	9
berljivost	8.	12	sporočilo	8.	7
sporočilo	8.	12	doživljanje	9.	6
opis literarnih oseb	10.	9	opis literarnih oseb	10.	5
splošna odklonitev	11.	8	splošna odklonitev	10.	5
pisatelj	12.	4	pisatelj	12.	4
spremna beseda	13.	/	spremna beseda	13.	/
skupaj		188			127

6.2.2.1 Splošna pohvala

Splošna pohvala se skupno v podvzorcu pojavi v 37 primerih, in sicer 17-krat v strokovnih revijah in 20-krat v nestrokovnih revijah. Do ujemanja v kritiškem paru pride v 8 primerih, v ostalih 29 primerih pa ne. Ujemanje pomeni, da se splošna pohvala pojavi v kritiškem paru, se pravi v strokovni in nestrokovni kritiki, ki opisujeta isto literarno delo. Splošna pohvala se pojavi v parnih kritikah, ki se nahajajo v Tabeli 19 pod zaporednimi števkami 6, 11, 12, 17, 23, 27, 28 in 42.

6.2.2. 2 Splošna odklonitev

Skupina splošna odklonitev se v strokovnih kritikah pojavi 8-krat, v nestrokovnih pa 5-krat. Do ujemanja pride samo v kritiškem paru, ki govori o literarnem delu Golo mesto (zaporedna številka kritičkega para 19), v ostalih 12 kritičkih parih ni ujemanja.

V kritičkih parih 2, 15, 36, 48 pa se zgodi, da strokovni del para izraža splošno odklonitev, strokovni del pa splošno pohvalo. To potrjuje 2. predpostavko, da so strokovne kritike pri vrednotenju strožje

6.2.2.3 Pisatelj

Skupina pisatelj se tako v strokovnih kot nestrokovnih kritikah pojavi 4-krat, v vseh primerih gre za pozitivno vrednotenje. Vendar pa se to nikoli ne zgodi v kritiškem paru, to pomeni, da se skupina nikoli ne pojavi hkrati v strokovni in nestrokovni kritiki, ki govorita o istem literarnem delu.

6.2.2.4 Berljivost

Skupina berljivost se pojavi v strokovnem delu kritiškega para 12-krat, od tega gre v 9 primerih za pozitivno vrednotenje, v 3 pa za negativno. V nestrokovnem delu kritiškega para se vrednotenje berljivosti pojavi v 10 primerih, 8-krat gre za pozitivno vrednotenje, 2-krat pa za negativno. Zanimalo nas je, kakšno bo ujemanje pojavnosti skupin in pa tudi, ali bo vrednotenje skupine v določenem kritiškem paru enako (pozitivno ali negativno). Skupaj se tako skupina berljivost pojavi 22-krat, od tega se v 5 primerih (1, 9, 10, 25, 26) skupina pojavi v strokovni in nestrokovni kritiki (kritiškem paru). Od tega 2 kritiška para berljivost vrednotita pozitivno (25, 26), 1 kritiški par vrednoti negativno (1), v 1 kritiškem paru strokovni del para vrednoti negativno, nestrokovni pa pozitivno (9), ravno tako v enem kritiškem paru pa strokovni del para vrednoti pozitivno, nestrokovni del pa negativno (10).

Tabela 20: Berljivost

strokovna revija		nestrokovna revija	
+	-	+	-
9	3	8	2
12		10	

6.2.2. 5 Slog

Skupina slog se v podvzorcu pojavi 59-krat, od tega 18-krat v kritiških parih (7, 10, 12, 21, 23, 24, 28, 29, 31, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 46, 48). Vrednotenje se v kritiških parih sklada v 12 primerih, od tega jih 11 slog pozitivno vrednoti (7, 12, 21, 28, 29, 31, 36, 38, 39, 42, 43), 1 kritiški par pa negativno (41). V 2 kritiških parih strokovni del para vrednoti pozitivno, nestrokovni del pa negativno (10, 46), v 3 primerih pa je obratno, strokovni del para vrednoti negativno, nestrokovni pa pozitivno (23, 24, 37). V 1 kritiškem paru pa pride do tega, da je vrednotenje v strokovni kritiki neopredeljeno, v nestrokovni pa pozitivno (48).

Tabela 21: Slog

strokovna revija			nestrokovna revija		
+	+/-	-	+	-	
30	1	6	19	3	
37			22		

6.2.2.6 Jezik

Vrednotenje jezika se skupaj pojavi 28 primerih, od tega v 4 kritiških parih. V 3 se vrednotenje sklada in je pozitivno (22, 35, 43), v 1 kritiškem paru pa strokovna kritika vrednoti negativno, nestrokovna pa pozitivno (44).

Tabela 22: Jezik

strokovna revija		nestrokovna revija	
+	-	+	-
13	2	13	/
15		13	

6.2.2.7 Opis literarnih oseb

Skupina se pojavi 14-krat, a od tega le 1-krat v kritiškem paru (37), vrednotenje pa je v strokovnem delu para negativno, v nestrokovnem pa pozitivno.

Tabela 23: Opis literarnih oseb

strokovna revija		nestrokovna revija	
+	-	+	-
3	6	5	/
9		5	

6.2.2.8 Vsebina

Skupina se vsega skupaj pojavi 42-krat, v 10 primerih se pojavi v obeh kritikah oziroma kritiških parih (1, 4, 15, 18, 25, 36, 39, 40, 44, 47). V 6 kritiških parih se vrednosti oceni v strokovnem in nestrokovnem delu kritiškega para skladata, v 4 kritiških parih sta obe pozitivni (25, 39, 40, 47), v 2 parih pa obe negativni (1, 18). V 2 kritiških parih strokovna kritika vrednoti pozitivno, nestrokovna pa negativno (4, 44), prav tako v 2 kritiških parih pa strokovna kritika vrednoti negativno, nestrokovna pa pozitivno (15, 36).

Tabela 24: Vsebina

strokovna revija			nestrokovna revija	
+	+/-	-	+	-
16	1	9	10	6
26			16	

6.2.2.9 Sporočilo

Skupina, poimenovana sporočilo, se pojavi v 19 primerih, v 1 primeru se pojavi tako v strokovni kot v nestrokovni kritiki (37), vendar se tudi v tem edinem primeru vrednostni oceni ne skladata, strokovni del para vrednoti negativno, nestrokovni pa pozitivno.

Tabela 25: Sporočilo

strokovna revija			nestrokovna revija	
+	+/-	-	+	-
7	1	4	6	1
12			7	

6.2.2.10 Doživljanje

Skupina doživljanje se v podvzorcu pojavi 23-krat, v 2 primerih se hkrati pojavi v strokovni in nestrokovni kritiki (32, 41). V 1 primeru (32) strokovna in nestrokovna kritika pozitivno vrednotita doživljanje, v 1 primeru (41) pa strokovna kritika vrednoti pozitivno, nestrokovna pa negativno.

Tabela 26: Doživljanje

strokovna revija		nestrokovna revija	
+	-	+	-
12	5	4	2
17		6	

6.2.2.11 Sprema beseda

Skupine sprema beseda v podvzorcu ni. V celotnem vzorcu dvestotih knjižnih kritik se vrednotenje spremne besede pojavi le 5-krat.

6.2.2.12 Zgradba

Skupina zgradba se pojavi v 23 primerih, od tega se v 5 primerih pojavi v strokovni in nestrokovni kritiki (23, 32, 33, 40, 47). V 2 kritičkih parih obe kritiki ocenjujeta zgradbo pozitivno (32, 40), v 1 kritičkem paru obe kritiki zgradbo vrednotita negativno (33), v 1 kritičkem paru strokovna kritika vrednoti negativno, nestrokovna pa pozitivno (23), prav tako v 1 kritičkem paru pa pozitivno vrednoti strokovna kritika, nestrokovna kritika pa negativno.

Tabela 27: Zgradba

strokovna revija		nestrokovna revija	
+	-	+	-
8	5	4	6
13		10	

6.2.2.13 Zahtevnost

Vrednotenje zahtevnosti literarnega dela se v podvzorcu pojavi 28-krat. V 4 primerih se to zgodi v strokovni in nestrokovni kritiki (32, 33, 34, 44). V 3 kritiških parih obe, strokovna in nestrokovna kritika, vrednotita zahtevnost pozitivno (32, 33, 34), v 1 kritičnem paru pa strokovna in nestrokovna zahtevnost negativno vrednotita.

Tabela 28: Zahtevnost

strokovna revija		nestrokovna revija	
+	-	+	-
13	6	8	1
19		9	

6.2.3 Skladnost vrednotenja v parnih kritikah

Če strnemo rezultate podvzorca, ki jih prikazujejo prejšnja poglavja, lahko povzamemo, da v kritičnih parih v 59 primerih pride do tega, da kritiki v paru vrednotita isto skupino. Vendar pa vrednotenje v kritičnem paru ni vedno skladno. V 34 primerih obe kritiki, strokovna in nestrokovna, določeno skupino vrednotita pozitivno. Nasprotno, torej da obe kritiki vrednotita negativno, se zgodi le v 7 primerih. V 1 primeru (48) je strokovna kritika pri vrednotenju neopredeljena, nestrokovna pa vrednoti pozitivno. V 10 primerih strokovna kritika določeno skupino vrednoti negativno, nestrokovna pa pozitivno. V 7 primerih pa strokovna kritika vrednoti pozitivno, nestrokovna pa negativno. Lahko rečemo, da je kombinacij, kjer strokovna kritika vrednoti negativno, nestrokovna pa pozitivno, več kot kombinacij, kjer je obratno. Iz tega lahko sklepamo, da so strokovne kritike pri vrednotenju res nekoliko strožje in ponovno potrdimo našo 2. predpostavko.

7 ZAKLJUČEK

Bibliotekarji se pri svojem delu pogosto srečujejo s svetovanjem uporabnikom, ki si želijo pomoči pri izbiri gradiva. Pri tem se morajo zanesti na svoje poznavanje literature in izkušnje. Knjižničar seveda ne more prebrati čisto vseh knjig, ki so v knjižnici, saj bi mu to vzelo preveč časa. Zdi se, da bi bile literarne kritike lahko idealna rešitev in bi si knjižničarji z njimi lahko pomagali pri svetovanju uporabnikom in pri nabavi gradiva.

V diplomski nalogi smo na podlagi praktične raziskave poskušali ugotoviti, ali so knjižne kritike primeren vir za oblikovanje mnenja o literarnih delih in za pisanje anotacij. Zanimalo nas je, ali so knjižne kritike v strokovnih revijah daljše in vsebujejo več skupin in s tem več informacij o delu. Poleg tega nas je zanimalo tudi, ali knjižne kritike v strokovnih revijah obravnavana literarna dela vrednotijo strožje in je v njih več negativnega vrednotenja kot v kritikah iz nestrokovnih revij. V okviru tega smo z raziskavo želeli zvedeti, ali je kateri od obeh tipov kritik (strokovni, nestrokovni) za bibliotekarje bolj uporaben.

Izvedli smo raziskavo, v kateri smo analizirali dvesto knjižnih kritik, sto iz strokovnih revij in sto iz nestrokovnih. Strokovna vira pa sta reviji *Mentor* in *Sodobnost*. Uporabili smo revije, ki so izšle v obdobju 2003–2007, torej v obdobju petih let. Rezultati analize so pokazali, da so tako strokovne kot nestrokovne kritike lahko primeren vir informacij za ustvarjanje mnenja o literarnem delu in za pisanje anotacij. Kritike iz strokovnih revij so pogosto vsebinsko obsežnejše in nam sporočijo več informacij, vendar pa so tudi nestrokovne kritike lahko kakovostne, zato je težko postaviti enoznačno pravilo. Ni zanemarljivo, da so nestrokovne kritike za branje enostavnejše od strokovnih, večinoma so tudi krajše, skratka lahko jih preberemo hitreje. V posamezni kritiki pogosto o delu ne dobimo vseh podatkov, ki bi si jih želeli, tako da je dobro, da imamo za posamezno leposlovno delo na voljo več različnih kritik. V kritikah ponavadi ne dobimo podatkov o avtorjevem rojstvu in življenju, ni točnega pregleda drugih avtorjevih del, včasih težko umestimo zgodbo v dogajalni čas in si ne znamo ustvariti mnenja za kako zahtevno branje gre. Predlagamo da knjižničarji uporabljajo oba vira – strokovne in nestrokovne kritike, še posebej zanimive pa so primerjave kritik določenega dela v strokovnih in nestrokovnih revijah. Poleg tega pa si knjižničarji lahko pomagajo tudi s svetovnim spletom in spletno enciklopedijo (Wikipedijo) in pa tudi z leksikoni ter bibliografijami.

V diplomskem delu smo želeli z analizo vsebine kritik ugotoviti, kaj nam te sporočajo o literarnih delih, na kaj se osredotočajo in kako vrednotijo literarna dela. Oblikovali smo 13 skupin, s katerimi je mogoče zadovoljivo zaobjeti vsebino knjižnih kritik. Ugotovili smo, da so strokovne kritike pri vrednotenju strožje od nestrokovnih, saj večkrat podajo negativno oceno določene skupine.

Avtorji kritik naj bi pri svojem delu upoštevali, da mora kritika o leposlovnem delu, ki ga obravnava, sporočiti čim več. Lahko bi uvedli nov tip kritik za bibliotekarske namene oziroma za namene vsebinskega opisa, ki bi jih napisali bodisi kritiki bodisi avtorji literarnih del. Tovrstne kritike bi nam morale sporočiti podatke, ki se nanašajo na skupine, izoblikovane v pričujočem diplomskem delu in pa tudi še katere druge, npr. kraj in čas dogajanja. Sodelovanje avtorjev in literarnih kritikov z bibliotekarji bi slednjim olajšalo svetovanje uporabnikom knjižnice pri izbiri leposlovja in pa tudi nabavo knjižničnega gradiva, saj pri tem ne bi bili več prepuščeni samo lastni iznajdljivosti, ampak bi se lahko oprli na določene napotke.

8 LITERATURA

8.1 STROKOVNA LITERATURA

8.2 VIRI KNJIŽEVNIH KRITIK

Književne kritike iz Mladine

1 Matej BOGATAJ. Štefan Kardoš: Rizling polka. *Mladina* 27. januar 2008 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200803/clanek/kul-knjige--matej_bogataj

2 Marjan HORVAT. Feri Lainšček: Nedotakljivi: Mit o Ciganih. *Mladina* 30. december 2007 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200751/clanek/kul-knjige--marjan_horvat

3 Mateja HRASTAR. Aleš Čar: Made in Slovenia. *Mladina* 30. april 2007 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200717/clanek/kul-knjige--mateja_hrastar

4 Mateja HRASTAR. Branko Gradišnik: Roka voda kamen I-III. *Mladina* 1. avgust 2007 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200730/clanek/kul-knjige--mateja_hrastar

- 5 Mateja HRASTAR. Desa Muck: Peskovnik boga otroka. *Mladina* 28. marec 2007 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200712/clanek/kul-knjige--mateja_hrastar
- 6 Mateja HRASTAR. Gabrijela Babnik: Koža iz bombaža. *Mladina* 15. november 2007 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200745/clanek/kul-knjige--mateja_hrastar
- 7 Mateja HRASTAR. Marjan Tomšič: Južni veter: zgodbe slovenskih Egipčank. *Mladina* 9. februar 2007 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200705/clanek/kul-knjige--mateja_hrastar
- 8 Mateja HRASTAR. Suzana Tratnik: Tretji svet. *Mladina* 6. junij 2007 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200722/clanek/kul-knjige--mateja_hrastar-2
- 9 Mateja HRASTAR. Ana Jud: Dosje rokomavhi. *Mladina* 25. oktober 2006 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200643/clanek/kul-knjige--mateja_hrastar
- 10 Mateja HRASTAR. Brina Svit: Odveč srce. *Mladina* 13. julij 2006 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200628/clanek/kul-knjige--mateja_hrastar
- 11 Mateja HRASTAR. Feri Lainšček: Muriša. *Mladina* 8. december 2006 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200649/clanek/kul-knjige--mateja_hrastar
- 12 Mateja HRASTAR. Magda Reja: Ime tvoje zvezde je Bilhadi. *Mladina* 10. oktober 2006 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200641/clanek/kul-knjige--mateja_hrastar
- 13 Mateja HRASTAR. Marko Pristov: Nino iz sanj. *Mladina* 19. avgust 2006 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200633/clanek/kul-knjige--mateja_hrastar
- 14 Mateja HRASTAR. Vinko Vasle: Darovalec. *Mladina* 6. junij 2006 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200623/clanek/kul-knjige--mateja_hrastar
- 15 Mateja HRASTAR. Vladimir P. Štefanec: Republika jutranje rose. *Mladina* 5. september 2006 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200636/clanek/kul-knjige--mateja_hrastar
- 16 Urša MARN. Željko Kozinc: Dotik sveta. *Mladina* 28. november 2006 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200648/clanek/kul-knjige--ursa_marn
- 17 Max MODIC. Manca Košir: Moška pisma. *Mladina* 2. november 2007 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200743/clanek/kul-knjige--max_modic
- 18 Bernard NEŽMAH. Benjamin Lebert: Ptič je vran. *Mladina* 9. september 2005 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200536/clanek/kul-knjige--bernard_nezmah-2
- 19 Bernard NEŽMAH. Dušan Dim: Distorzija. *Mladina* 9. september 2005 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200536/clanek/kul-knjige--daniyel_voncina

- 20 Bernard NEŽMAH. Rudi Šeligo: Lahkotne manipeje. *Mladina* 17. april 2005 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200515/clanek/kul-knjige--bernard_nezmah
- 21 Bernard NEŽMAH. Aleš Berger: Zagatne zgodb. *Mladina* 4. april 2004 [elektronski vir]. Pridobljeno 30. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200413/clanek/kul-knjige--bernard_nezmah
- 22 Bernard NEŽMAH. Branko Gradišnik: Strogo zaupno po Siciliji. *Mladina* 16. julij 2004 [elektronski vir]. Pridobljeno 30. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200428/clanek/kul-knjige--bernard_nezmah
- 23 Bernard NEŽMAH. Iztok Geister: Mojster zloženih peruti. *Mladina* 1. februar 2004 [elektronski vir]. Pridobljeno 30. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200404/clanek/kul-knjige-bernard_nezmah-2
- 24 Bernard NEŽMAH. Jure Šterk: V modri neskončnosti. *Mladina* 28. maj 2004 [elektronski vir]. Pridobljeno 30. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200421/clanek/kul-knjige--bernard_nezmah
- 25 Bernard NEŽMAH. Urban Golob: Na beli steni. *Mladina* 13. avgust 2004 [elektronski vir]. Pridobljeno 30. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200432/clanek/kul-knjige--bernard_nezmah
- 26 Bernard NEŽMAH. Al Araf. *Mladina* 3. februar 2003 [elektronski vir]. Pridobljeno 30. 9. 2008 s spletne strani: <http://www.mladina.si/tehdnik/200305/clanek/knjige-01>
- 27 Bernard NEŽMAH. Vinko Moderdorfer: Omejen rok trajanja. *Mladina* 27. avgust 2003 [elektronski vir]. Pridobljeno 30. 9. 2008 s spletne strani: <http://www.mladina.si/tehdnik/200334/clanek/knjige-1>
- 28 Bernard NEŽMAH. Zdenka Žebre: Se spominjaš Afrike. *Mladina* 12. maj 2003 [elektronski vir]. Pridobljeno 30. 9. 2008 s spletne strani: <http://www.mladina.si/tehdnik/200319/clanek/knjige-01>
- 29 Blaž OGOREVC. Milan Kleč: Dvojec. *Mladina* 25. januar 2007 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200703/clanek/kul-knjige--blaz_ogorevc
- 30 Miha ŠTAMCAR. Jani Kovačič: Poklic: Mladost. *Mladina* 7. junij 2007 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200722/clanek/kul-knjige--miha_stamcar
- 31 Danijel VONČINA. Emil Filipčič: Keopsova piramida. *Mladina* 22. februar 2006 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200608/clanek/kul-knjige--danijel_voncina
- 32 Danijel VONČINA. Milan Kleč: Zaključna špica. *Mladina* 10. marec 2006 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200610/clanek/kul-knjige--danijel_voncina
- 33 Danijel VONČINA. Babje leto: Nedokončani valček v snegu. *Mladina* 23. maj 2005 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200521/clanek/kul-knjige--danijel_voncina
- 34 Danijel VONČINA. Bogdan Novak: Niki. *Mladina* 27. januar 2005 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200504/clanek/kul-knjige--danijel_voncina
- 35 Danijel VONČINA. Lenart Zajc: Hevimetal. *Mladina* 22. januar 2005 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200503/clanek/kul-knjige--danijel_voncina

- 36 Danijel VONČINA. Matej Krajnc: Radoslav. *Mladina* 10. julij 2005 [elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200527/clanek/74-kul-knjige--danijel_voncina
- 37 Danijel VONČINA. Milan Franc - Hanžič: Feniksova pesem. *Mladina* 25. marec 2005[elektronski vir]. Pridobljeno 29. 9. 2008 s spletne strani: <http://www.mladina.si/tehdnik/200512/clanek/kul-knjige--danijel-voncina>
- 38 Danijel VONČINA. Andrej E. Skubic: Norišnica. *Mladina* 21. junij 2004 [elektronski vir]. Pridobljeno 30. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200424/clanek/kul-knjige--danijel_voncina
- 39 Danijel VONČINA. Breda Smolnikar: Spuščena zanka. *Mladina* 20. februar 2004 [elektronski vir]. Pridobljeno 30. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200407/clanek/kul-knjige--danijel_voncina
- 40 Danijel VONČINA. Desa Muck: Panika. *Mladina* 24. marec 2004 [elektronski vir]. Pridobljeno 30. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200412/clanek/kul-knjige--bernard_nezmah-2
- 41 Danijel VONČINA. Mojca Kumerdej: Fragma. *Mladina* 17. marec 2004 [elektronski vir]. Pridobljeno 30. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200411/clanek/kul-knjige--danijel_voncina
- 42 Danijel VONČINA Vlado Žabot: Sukub. *Mladina* 7. april 2004 [elektronski vir]. Pridobljeno 30. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200414/clanek/kul-knjige--danijel_voncina
- 43 Danijel VONČINA. Zdenko Kodrič: Odvzemanje samote. *Mladina* 22. januar 2004 [elektronski vir]. Pridobljeno 30. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200403/clanek/kul-knjige--danijel_voncina
- 44 Danijel VONČINA. Aleš Čar: V okvari. *Mladina* 20. oktober 2003 [elektronski vir]. Pridobljeno 30. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200342/clanek/kul-knjige--danijel_voncina
- 45 Danijel VONČINA. Dušan Merc: Golo mesto. *Mladina* 6. november 2003 [elektronski vir]. Pridobljeno 30. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200344/clanek/kul-knjige--danijel_voncina
- 46 Danijel VONČINA. Evelina Umek: Mandrija in druge zgodbe. *Mladina* 27. avgust 2003 [elektronski vir]. Pridobljeno 30. 9. 2008 s spletne strani: <http://www.mladina.si/tehdnik/200334/clanek/knjige-2>
- 47 Danijel VONČINA. Maja Gal Štromar: Amigdalino srce. *Mladina* 8. december 2003 [elektronski vir]. Pridobljeno 30. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200349/clanek/kul-knjige--danijel_voncina
- 48 Danijel VONČINA. Marijan Pušavec: Niklas in Petra Bermudtzky: povest o stanju. *Mladina* 1. december 2003 [elektronski vir]. Pridobljeno 30. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200348/clanek/kul-knjige--danijel_voncina
- 49 Danijel VONČINA. Martin Čemur. *Mladina* 12. maj 2003 [elektronski vir]. Pridobljeno 30. 9. 2008 s spletne strani: <http://www.mladina.si/tehdnik/200319/clanek/knjige-02>
- 50 Danijel VONČINA. Milivoj Miki Roš: Jezusov katapult. *Mladina* 25. september 2003 [elektronski vir]. Pridobljeno 30. 9. 2008 s spletne strani: http://www.mladina.si/tehdnik/200338/clanek/kul-knjige--danijel_voncina

Komentar [u12]: S poravnavo samo levega robu se izognete grdim presledkom med besedami.

Književne kritike iz Književnih listov

- 51 Ivo ANTIČ (2003, 10. november). Ne pustimo se ujeti vsem pastem življenja. Književni listi *Dela*, str. 10.
- 52 BOGATAJ, Matej (2007, 31. januar). Koseški psiho. Književni listi *Dela*, str. 20.
- 53 BOGATAJ, Matej (2007, 30. maj). Nemir ali otopelost. Književni listi *Dela*, str. 19.
- 54 BOGATAJ, Matej (2007, 28. marec). Prilika o izgubljenem sinu. Književni listi *Dela*, str. 19.
- 55 BOGATAJ, Matej (2006, 22. februar). Tja in nazaj. Književni listi *Dela*, str. 24.
- 56 BRATOŽ, Igor (2006, 15. februar). Udba, Rog, upanje in vse ostalo. Književni listi *Dela*, str. 23.
- 57 BRATOŽ, Igor (2006, 4. januar). Ujetost v jezik. Književni listi *Dela*, str. 13.
- 58 BRATOŽ, Igor (2005, 31. avgust). Potovanje k blaženosti. Književni listi *Dela*, str. 11.
- 59 BRATOŽ, Igor (2005, 6. julij). S poti brez vrnitve. Književni listi *Dela*, str. 13.
- 60 BRATOŽ, Igor (2005, 18. maj). Vročično predajanje času. Književni listi *Dela*, str. 13.
- 61 BRATOŽ, Igor (2004, 19. maj). Boj za moralo. Književni listi *Dela*, str. 13.
- 62 BRATOŽ, Igor (2004, 22. december). Pot k cilju. Književni listi *Dela*, str. 13.
- 63 BRATOŽ, Igor (2003, 7. julij). Bubi gleda v svet. Književni listi *Dela*, str. 14.
- 64 BRATOŽ, Igor (2003, 3. marec). Pikantne zagate. Književni listi *Dela*, str. 11.
- 65 BRATOŽ, Igor (2003, 18. avgust). Pilot brez kopilota. Književni listi *Dela*, str. 14.
- 66 BRATOŽ, Igor (2003, 14. april). Zagate telesne ljubezni. Književni listi *Dela*, str. 17.
- 67 ČAKŠ, Aleš (2005, 27. julij). Prespraševanje spolnosti. Književni listi *Dela*, str. 11.
- 68 GERDIH, Igor (2007, 3. januar). Brez tendenc. Književni listi *Dela*, str. 21.
- 69 GLAZER, Alenka (2005, 14. september). Zapisi spominov. Književni listi *Dela*, str. 13.
- 70 GLUŠIČ, Helga (2007, 10. januar). Odkrivanje kratkega stika. Književni listi *Dela*, str. 20.
- 71 GLUŠIČ, Helga (2006, 17. maj). Razpotja mladosti. Književni listi *Dela*, str. 20.
- 72 GLUŠIČ, Helga (2006, 26. april). Otožna groteska. Književni listi *Dela*, str. 23.
- 73 GLUŠIČ, Helga (2005, 13. april). Angel na gugalnici. Književni listi *Dela*, str. 13.
- 74 GLUŠIČ, Helga (2005, 6. junij). Okoli orbite v čas. Književni listi *Dela*, str. 13.
- 75 GLUŠIČ, Helga (2005, 21. december). Simultanke. Književni listi *Dela*, str. 13.
- 76 GLUŠIČ, Helga (2004, 29. december). Nejasna pokrajina zavesti. Književni listi *Dela*, str. 13.

- 77 GLUŠIČ, Helga (2004, 18. avgust). Posvetilo zvestobi. Književni listi *Dela*, str. 11.
- 78 GLUŠIČ, Helga (2004, 27. oktober). Razpotja dozorevanja. Književni listi *Dela*, str. 13.
- 79 GLUŠIČ, Helga (2004, 17. november). Skrivnost zlate žličke. Književni listi *Dela*, str. 13.
- 80 GLUŠIČ, Helga (2003, 13. oktober). Prekmurska saga. Književni listi *Dela*, str. 12.
- 81 GLUŠIČ, Helga (2003, 9. junij). Žerjavica v krvi. Književni listi *Dela*, str. 11.
- 82 KERNEV Štrajn, Jelka (2003, 31. marec). Mleko in solze kot metafori ne-govorice. Književni listi *Dela*, str. 12.
- 83 KORITNIK, Andrej (2003, 3. februar). Samo melanholija in otožnost? Književni listi *Dela*, str. 11–12.
- 84 M. Z. (2007, 11. april). Marko Švabič: Šund roman. Književni listi *Dela*, str. 20.
- 85 PERČIČ, Tone (2005, 7. september). Preraščanje preteklosti. Književni listi *Dela*, str. 13.
- 86 POGAČNIK, Borut (2007, 4. april). Iz brezna do zvezd. Književni listi *Dela*, str. 20.
- 87 SMOLE, Barica (2005, 17. avgust). Življenje je ena sama ogromna priložnost. Književni listi *Dela*, str. 11.
- 88 SMOLE, Barica (2004, 22. december). Pripoved o čisto drugačnih časih. Književni listi *Dela*, str. 13.
- 89 ŠTUCIN, Jože (2006, 11. januar). Počitnice na politično temo. Književni listi *Dela*, str. 13.
- 90 ŠTUCIN, Jože (2004, 12. maj). Na prvo žogo "domač". Književni listi *Dela*, str. 13.
- 91 ŠUMIGA, Dražen (2005, 20. julij). Bush, ves svet te gleda. Književni listi *Dela*, str. 13.
- 92 V. P. S. (2007, 14. marec). Ernest Ružič: Pesem črnih mlak. Književni listi *Dela*, str. 20.
- 93 VELIKONJA, Varja (2006, 8. marec). Drugačna ženska podoba. Književni listi *Dela*, str. 24.
- 94 VELIKONJA, Varja (2006, 26. julij). Veliko hitrega instant seksa. Književni listi *Dela*, str. 19.
- 95 VODOVNIK, Dejan (2006, 29. marec). Kako to počnejo nezavrte. Književni listi *Dela*, str. 20.
- 96 VODOVNIK, Dejan (2006, 20. september). (Pre)dolga reportaža. Književni listi *Dela*, str. 20.
- 97 Z. M. (2007, 25. april). Jože Lenič: Črni diamanti. Književni listi *Dela*, str. 20.
- 98 Z. M. (2007, 21. julij). Milan Jazbec: Mavrica izza duše. Književni listi *Dela*, str. 20.
- 99 Z. M. (2005, 5. oktober). Jurij Hudolin: Objestnost. Književni listi *Dela*, str. 13.
- 100 Z. M. (2005, 23. november). Miha Mazzini: Drevo glasov. Književni listi *Dela*, str. 13.

Književne kritike iz Sodobnosti

- 101 BOGATAJ, Matej (2007). Feri Lainšček: Muriša. *Sodobnost* 71 (2-3), 295–303.

- 102 BRATINA, Vasja (2003). Vladimir P. Štefanec: Viktor Jelen, sanjač. *Sodobnost* 67 (7-8), 1039–1041.
- 103 BRECELJ, Špela (2007). Vinko Möderndorfer: Odprla sem oči in šla k oknu. *Sodobnost* 71 (6), 832–835.
- 104 BREZNIK, Nada (2007). Matej Krajnc: Kajn akviziter: roman iz sodobnega življenja. *Sodobnost* 71 (10), 1453–1455.
- 105 BREZNIK, Nada (2006). Janez Kajzer: Skrivno oko. *Sodobnost* 70 (11), 1408–1411.
- 106 CIGLENEČKI, Jelka (2007). Andrej Skubic: Popkorn. *Sodobnost* 71 (1), 140–142.
- 107 CIGLENEČKI, Jelka (2007). Vladimir P. Štefanec: Republika jutranje rose. *Sodobnost* 71 (2-3), 307–309.
- 108 CIGLENEČKI, Jelka (2006). Milan Dekleva: Zmagoslavje podgan. *Sodobnost* 70 (1-2), 180–183.
- 109 CIGLENEČKI, Jelka (2006). Nejc Gazvoda: Camera obscura. *Sodobnost* 70 (6), 830–833.
- 110 CIGLENEČKI, Jelka (2005). Janez Kajzer: Sanjska hiša. *Sodobnost* 69 (7-8), 1005–1007.
- 111 CIGLENEČKI, Jelka (2005). Lenart Zajc: Hevimetal. *Sodobnost* 69 (9), 1185–1187.
- 112 CIGLENEČKI, Jelka (2005). Nejc Gazvoda: Vevericam nič ne uide. *Sodobnost* 69 (4), 484–485.
- 113 CIGLENEČKI, Jelka (2005). Vinko Möderndorfer: Ljubezni Sinjebradca. *Sodobnost* 69 (2-3), 330–332.
- 114 CIGLENEČKI, Jelka (2004). Suzana Tratnik: Na svojem dvorišču. *Sodobnost* 68 (12), 1539–1540.
- 115 ČRNIGOJ, Uroš (2007). Janez Kajzer: Perpetuum mobile. *Sodobnost* 71 (5), 673–675.
- 116 ČRNIGOJ, Uroš (2007). Suzana Tratnik: Vzporednice. *Sodobnost* 71 (4), 509–511.
- 117 ČRNIGOJ, Uroš (2006). Emil Filipčič: Keopsova piramida. *Sodobnost* 70 (6), 834–837.
- 118 ČRNIGOJ, Uroš (2006). Katarina Marinčič: O treh. *Sodobnost* 70 (1-2), 194–196.
- 119 ČRNIGOJ, Uroš (2005). Irena Svetek: Od blizu. *Sodobnost* 69 (10), 1326–1328.
- 120 HORVAT, Jože (2005). Sebastjan Pregelj: Leta mladosti. *Sodobnost* 69 (7-8), 1002–1004.
- 121 HORVAT, Jože (2004). Evad Flisar: Ljubezni tri in ena smrt. *Sodobnost* 68 (4), 502–504.
- 122 HORVAT, Jože (2004). Florjan Lipuš: Boštjanov let. *Sodobnost* 68 (6), 799–801.
- 123 HORVAT, Jože (2004). Milan Kleč: Plastika. *Sodobnost* 68 (12), 1534–1535.
- 124 HORVAT, Jože (2003). Mrtvi kot. *Sodobnost* 67 (10), 1322–1323.
- 125 JAGER, Petra (2007). Drago Jančar: Graditelj. *Sodobnost* 71 (6), 828–831.
- 126 JAGER, Petra (2006). Andrej Morovič: Seks, ljubezen in to. *Sodobnost* 70 (6), 826–829.
- 127 JAGER, Petra (2004). Aleš Berger: Zagatne zgodbe. *Sodobnost* 68 (9-10), 1149–1150.
- 128 JAGER, Petra (2003). Vinko Moderndorfer: Omejen rok trajanja. *Sodobnost* 67 (7-8), 1042–1044.

- 129 JURCA TADEL, Vesna (2006). Vinko Vasle: Darovalec. *Sodobnost* 70 (9-10), 1180–1182.
- 130 KLOPČIČ, Katja (2005). Alojz Rebula: Nokturno za Primorsko. *Sodobnost* 69 (10), 1338–1341.
- 131 KLOPČIČ, Katja (2005). Jani Virk: Aritmija. *Sodobnost* 69 (2-3), 323–325.
- 132 KLOPČIČ, Katja (2005). Željko Kozinc: Visoki tujec. *Sodobnost* 69 (9), 1179–1181.
- 133 KLOPČIČ, Katja (2004). Dušan Merc: Jakobova vrnitev. *Sodobnost* 68 (6), 802–805.
- 134 KLOPČIČ, Katja (2004). Josip Osti: Učitelj ljubezni. *Sodobnost* 68 (4), 499–501.
- 135 KLOPČIČ, Katja (2004). Vlado Žabot: Sukub. *Sodobnost* 68 (1), 121–123.
- 136 KLOPČIČ, Katja (2003). Feri Lainšček: Ločil bom peno od valov. *Sodobnost* 67 (10), 1318–1321.
- 137 KLOPČIČ, Katja (2003). Golo mesto. *Sodobnost* 67 (11-12), 1493–1495.
- 138 NOVAK, Jože (2003). Ted Kramolc: Tango v svilenih coklah. *Sodobnost* 67 (5-6), 760–762.
- 139 PETRIČ, Tanja (2006). Marko Sosič: Tito, amor mijo. *Sodobnost* 70 (11), 1404–1407.
- 140 STEPANČIČ, Lucija (2007). Branko Gradišnik: Roka voda kamen. *Sodobnost* 71 (9), 1302–1305.
- 141 STEPANČIČ, Lucija (2007). Evald Flisar: Mogoče nikoli. *Sodobnost* 71 (11-12), 1609–1612.
- 142 STEPANČIČ, Lucija (2006). Marko Hudnik: Jelovškove ženske. *Sodobnost* 70 (1-2), 190–193.
- 143 STEPANČIČ, Lucija (2006). Robert Titan Felix: Sanja in samostan. *Sodobnost* 70 (5), 685–687.
- 144 STEPANČIČ, Lucija (2004). Barica Smole: Kamendan. *Sodobnost* 68 (1), 127–130.
- 145 STEPANČIČ, Lucija (2003). Breda Smolnikar: Stobovske elegije. *Sodobnost* 67 (3), 446–448.
- 146 STEPANČIČ, Lucija (2003). Jože Horvat: Bela Ledava. *Sodobnost* 67 (4), 581–583.
- 147 STEPANČIČ, Lucija (2003). Kristijan Muck: Zvonove zgodbe. *Sodobnost* 67 (2), 255–257.
- 148 STEPANČIČ, Lucija (2003). Rudi Šeligo: Izgubljeni sveženj. *Sodobnost* 67 (7-8), 1029–1032.
- 149 STEPANČIČ, Lucija (2003). Sebastijan Pregelj: Svinje brez biserov. *Sodobnost* 67 (3), 443–446.
- 150 VINCETIČ, Milan (2005). Robert Titan Felix: Kri na dlaneh. *Sodobnost* 69 (4), 486–487.

Književne kritike iz Mentorja

- 151 GREGORČIČ, Danica (2007). Antonija Senica: Mojih sedem moških. *Mentor* 28 (1-2), 98.
- 152 BABNIK, Gabriela (2007). Knjiga zlato opečnate barve. *Mentor* 28 (1-2), 110.
- 153 BABNIK, Gabriela (2007). Ljubezenski trikotniki. *Mentor* 28 (1-9), 119–120.

- 154 BABNIK, Gabriela (2003). Izrabljanje jezika. *Mentor* 24 (2-3), 87–88.
- 185 BABNIK, Gabriela (2003). Polna hiša. *Mentor* 24 (2-3), 86–87.
- 155 BEVC, Cvetka (2007). Lastnina globokega studenca zavezuje. *Mentor* 28 (3), 75–76.
- 156 ČRNIGOJ, Uroš (2004). Andrej Lutman: Sončno mesto. *Mentor* 25 (4), 74–75.
- 157 DROBNIČ, Simona (2003). Sproščena narativnost. *Mentor* 24 (5), 79–80.
- 158 ELSNER GROŠELJ, Marko (2006). Marija Krajnik: Korenine belih brez. *Mentor* 27 (5), 68–69.
- 159 ELSNER GROŠELJ, Marko (2006). Nihilist s čutečim srcem. *Mentor* 27 (5), 76.
- 160 ELSNER GROŠELJ, Marko (2006). Radost življenja. *Mentor* 27 (3), 66–67.
- 161 ELSNER GROŠELJ, Marko (2005). Drobljivost pomenov se spreminja v celovitost pisanja. *Mentor* 26 (5), 90.
- 162 GABROVŠEK, Jasna (2005). Duša se zaljubi v nekaj, česar oči ne morejo videti in roke ne otipati. *Mentor* 26 (1-2), 98–99.
- 163 GABROVŠEK, Jasna (2005). Od absurda k smislu. *Mentor* 26 (1-2), 97–98.
- 164 GREGORČIČ, Danica (2007). Dragica Ana Brodnjak: Ne pozabi žuborenja reke Drave. *Mentor* 28 (1-2), 99.
- 165 HARLAMOV, Aljoša (2007). Suzana Tratnik: Tretji svet. *Mentor* 28 (5), 70.
- 166 ILICH, Iztok (2007). Ep po ljudskem izročilu. *Mentor* 28 (5), 70–71.
- 167 ILICH, Iztok (2006). Odvisnica od živalske bližine. *Mentor* 27 (5), 81–82.
- 168 ILICH, Iztok (2006). Pripoved o hoji. *Mentor* 27 (1-2), str. 101–102.
- 169 JUVAN, Alenka (2006). Nabito s hrepenenjem in liriko. *Mentor* 27 (1-2), 100–101.
- 170 JUVAN, Alenka (2006). Zapiski o izgubljenih pri tridesetih. *Mentor* 27 (1-2), 104.
- 171 JUVAN, Alenka (2005). Lov na čarovnice. *Mentor* 26 (4), 80–81.
- 172 JUVAN, Alenka (2005). Politične kolobocije v deželi Trotiji. *Mentor* 26 (5), 87–88.
- 173 KOLARIČ, Jana (2006). Roman o diplomaciji. *Mentor* 27 (4), 76–77.
- 174 KUCHAR, Peter (2003). Lojze Števanec: Poslušalec. *Mentor* 24 (2-3), 76.
- 175 KUCHAR, Peter (2007). Knjiga o veliko ljubeznih. *Mentor* 28 (3), 77–78.
- 176 KUCHAR, Peter (2005). Drago Jančar: Človek, ki je pogledal v tolmun. *Mentor* 26 (1-2), 89.
- 177 KUCHAR, Peter (2005). Evald Flisar: Čaj s kraljico. *Mentor* 26 (1-2), 89.
- 178 KUCHAR, Peter (2005). Milivoj M. Roš: Kako sem videl svet izpod mize / Kak san vido svejt spod stola. *Mentor* 26 (5), 75–76.

- 179 KUCHAR, Peter (2004). Iztok Vrhovec: Pust in druge zgodbe. *Mentor* 25 (4), 83.
- 180 KUCHAR, Peter (2003). Ana-Marija Pušnik: Oven, devica in rak. *Mentor* 24 (2-3), 78–79.
- 181 KUCHAR, Peter (2003). Feri Lainšček: Namesto koga roža cveti. *Mentor* 24 (2-3), 76.
- 182 KUCHAR, Peter (2003). Goran Gluvić: Popoldanski ritem: Jan sassion roman. *Mentor* 24 (2-3), 77.
- 183 KUCHAR, Peter (2003). Majda Mencinger: Bosa. *Mentor* 24 (2-3), 79.
- 184 KUCHAR, Peter (2003). Milivoj Miki Roš: Škrat Babilon. *Mentor* 24 (2-3), 76–77.
- 186 KUCHAR, Peter (2003). Stane Jakše: Vrnitev. *Mentor* 24 (1), 62.
- 187 KUCHAR, Peter (2003). Tone Jelen: Hoja za mavrico. *Mentor* 24 (4), 74.
- 188 LUTMAN, Andrej (2007). Ljubezen in izguba. *Mentor* 28 (3), 72–73.
- 189 LUTMAN, Andrej (2007). Večne misli ali misli o večnem. *Mentor* 28 (1-2), 112–113.
- 190 LUTMAN, Andrej (2007). Zaplet izdelka in stvaritve. *Mentor* 28 (3), 71–72.
- 191 LUTMAN, Andrej (2006). Dnevnik osvobojenke. *Mentor* 27 (3), 65–66.
- 192 LUTMAN, Andrej (2006). Ponavljanje zgodovine. *Mentor* 27 (1-2), 102–103.
- 193 LUTMAN, Andrej (2006). Pripovedovalka in zapisovalec. *Mentor* 27 (3), 67.
- 194 LUTMAN, Andrej (2005). Kdo in kaj je Radoslav. *Mentor* 26 (5), 91–92.
- 195 LUTMAN, Andrej (2004). Vaje v slogu ali preumetno. *Mentor* 25 (3), 82.
- 196 ŠTUCIN, Jože (2004). Kako daleč je purgatorij. *Mentor* 25 (3), 76–77.
- 197 ŠTUCIN, Jože (2004). Sladki greh. *Mentor* 25 (4), 73.
- 198 VOMBEK, Jasna (2004). Čas enodušnosti človekove narave. *Mentor* 25 (5), 79.
- 199 VOMBEK, Jasna (2004). Lebdeči krogi izčrpavanja, lebdeči krogi ljubezni. *Mentor* 25 (5), 82–83.
- 200 VOMBEK, Jasna (2004). Preprosto, nežno, ranljivo. *Mentor* 25 (3), 78–79.

Izjavljam da je diplomsko delo moje avtorsko delo.